PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXIV. Št. 167 (7060) | TRST, sreda, 24. julija 1968

IZJAVE POVELJNIKA ČEŠKOSLOVAŠKIH ENOT NA MEJI

Popolnoma neutemeljena je vsaka bojazen za varnost češkoslovaških zahodnih meja

Nadaljuje se sovjetski pritisk na Prago - Manevri sovjetske vojske z vpoklicem rezervistov ob zahodni meji - Ni še dokončnega sporazuma o načelno dogovorjenem sestanku

PRAGA, 23. — V poučenih krogih v Pragi pravijo, da so češkoslovaški voditelji sprejeli sovjetski predlog za sestanek na češkoslovaškem ozemlju, toda so zahtevali, naj bosta delegaciji sestavljeni iz šestih oseb in ne kakor predlaga Sovjetska zv. iz celotnega predsedstva KP ČSSR in sovjetskega politbiroja.

Poveljnik češkoslovaških enot na meji general Karel Peprny je izjavil, da je bojazen glede varnosti češkoslovaških meja popolnoma neutemeljena, ker je Češkoslovaška dovolj močna, da lahko brani svojo državno mejo z zahodnimi državami. Dodal je, da obmejne straže še dalje varujejo meje proti zahodnim državam z enako budnostjo kakor v preteklosti. Pripomnil je: «Popolnoma se zavedamo, da so to tudi meje med dvema različnima sistemoma, toda prav tako smo prepričani, da so danes zadostna jamstva, da socialistični sistem ne bo ogrožen in njegovi temeljni interesi ne bodo dotaknjeni. Ta jamstva so vsidrana ne samo v moralni in politični zavesti ljudstva, v zakonitih normah in v ustanovah, temveč predvsem v novi politiki države. Mislim, da je potrebno poudariti to, ker je pismo petih iz Varšave govorilo o ošibitvi obrambe teh meja kar bi imelo za posledico ogrožanje napredka, varnosti in socializma.»

Zatem je general Peprny izjavil, da se je letos število aretiranih oseb, ki so skušale tajno prekoračiti mejo, povečalo za sto odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Nad 60 odst. teh so bili tuji državljani, predvsem iz Vzhodne Nemčije in Poljske.

General je dalje izjavil: «Imamo žalostne izkušnje iz Münchena in ne moremo pozabiti. Nameravamo še dalje ustvarjati pogoje, da bi naše meje ostale odprte samo za tiste, ki prihajajo k nam kot pošteni ljudje. Seveda ne nameravamo dovoliti prostega prihoda protisocialističnim in sovražnim osebam, ki skušajo tajno priti v ČSSR ali jo tajno zapustiti.

Nocoj je načelnik mednarodne sekcije CK KP ČSSR Kaderka izjavil po televiziji, da se še nadaljujejo pogajanja o sedežu in kraju sestanka. Izjavil je dalje: «Pogajamo se tudi z drugimi komunističnimi in delavskimi strankami, toda v sedanjem trenutku ne želimo dajati izjav, dokler ne bo dokončnih sporazumov. Na splošno je bila teza, naj bi razgovori bili v ČSSR, sprejeta.» Izrazil je upanje, da bodo vsi dvostranski razgovori lahko zaključeni pred kongresom KP ČSSR, ki bo 10. septembra.

«Rude Pravo» piše, da dobiva uredništvo lista iz tovarn iz vse države pisma in resolucije, ki izražajo podporo stališču centralnega komiteja v zvezi s sporom s Sovjetsko zvezo in z notranjimi reformami. List obtožuje dejstvo, da je sovjetski, poljski, madžarski in vzhodnonemški tisk objavil samo kratke izvlečke odgovora predsedstva KP ČSSR na pismo petih, in obtožuje ta tisk, da širi povsem neutemeljene novice.

Po poročilih češkoslovaškega zunanjega ministrstva je sovjetska nota, ki so jo včeraj dobili v Pragi, diplomatski dokument, ki jo je poslala sovjetska vlada češkoslovaški vladi. Nota verjetno ne bo objavljena. Po zbranih podatkih baje opozarja nota češkoslovaške oblasti na ranljivost zahodne češkoslovaške meje in zahteva okrepitev obrambnih naprav na tej meji. Sovjetska vlada poudarja, da je ta meja tudi meja socialističnega bloka, in zahteva udeležbo sovjetskih enot v okviru varšavskega pakta pri skupni obrambi. Moskva skratka zahteva privolitev češkoslovaške vlade za navzočnost sovjetskih čet na češkoslovaškem ozemlju za nedoločen čas.

Sovjetska vlada izreka zaskrbljenost za varnost zahodne meje zaradi odkritja orožja blizu Sokolova in izraža nezadovoljstvo, ker so nekateri funkcionarji v svojih izjavah odkrili nekatere tajnosti varšavskega pakta. Dalje zahteva nadzorstvo nad češkoslovaškim tiskom zaradi «povečane dejavnosti protisocialističnih in revizionističnih sil». Poleg tega protestira proti dejavnosti nekaterih češkoslovaških visokih funkcionarjev, ki povzroča nezadovoljstvo v Sovjetski zvezi.

Glasilo sovjetske vojske «Krasnaja zvezda» ostro obsoja izjave načelnika vojaške sekcije centralnega komiteja KP ČSSR generala Vaclava Prchlika glede vojaške organizacije varšavskega pakta. List piše, da je general Prchlik na svojti tiskovni konferenci 15. julija grobo potvoril smotre poslanstva enotnega poveljstva oboroženih sil varšavskega pakta. General Prchlik je zahteval revizijo varšavskega paktna in večjo avtonomijo posameznih držav članic. «Krasnaja zvezda» ga obtožuje laži in obrekovanja častnikov in vojakov sovjetske armade in armade drugih socialističnih držav.

Glede sprememb v varšavskem paktu priznava list, da razvoj zahteva nove odločitve članic zavezništva, toda gre za odločitve, ki naj okrepijo pogodbo.

Vzhodnonemška agencija ADN je javila, da je ministrski svet vzhodnonemške vlade odobril vsebino pisma petih KP ČSSR. Agencija dodaja, da je «spričo ogroženega stanja, ki so ga v ČSSR ustvarile protisocialistične in protirevolucionarne sile, to pismo dokument največje važnosti». Pismo zagotavlja češkoslovaškemu ljudstvo «bratsko podporo vseh delavcev Nemške demokratične republike za vse ukrepe, ki so potrebni v borbi proti notranji in zunanji reakciji, da se obrani in okrepi socializem v ČSSR».

Glasilo KP Vzhodne Nemčije «Neues Deutschland» pravi, da ni pravice vmešavanja v strogo notranje zadeve drugih držav, toda takoj zatem dodaja, da «če imperialisti upajo, da bodo napravili razpoko v fronti socialističnih držav, če upajo, da bodo spremenili stanje v svojo korist in če upajo, da bodo zavzeli važno postojanko v srednji Evropi, tedaj ni to več navadno notranje vprašanje Češkoslovaške. S tem se načenjajo življenjski interesi vseh socialističnih držav, vključeno Češkoslovaške. V takem primeru ne bomo nikoli rekli: poglej, kako se lahko sama izmotaš. Ne pravimo tega, ko globalna strategija imperializma vodi svoje napade proti Vietnamu in ne pravimo tega, kadar ima politična intervencija imperializma smoter Češkoslovaško. Kadar je kjerkoli stvar socializma v nevarnosti, ni samo vprašanje neposredno prizadete partije, temveč skupno vprašanje.»

V nasprotju s tem, kar je bilo javljeno včeraj, ni še gotovo, ali bodo menjali datum ali kraj manevrov zahodnonemške vojske, ki so bili prvotno določeni od 15. do 21. septembra blizu češkoslovaške meje. Bonnski minister za obrambo Schroeder je namreč brzojavil Kiesingerju iz Washingtona in se omejuje samo na potrditev prejema Kiesingerjeve brzojavke. Schroeder dodaja, da se bo podtajnik za obrambo von Hase pogovarjal o možnosti spremembe načrtov teh manevrov. V ministrstvu za obrambo pravijo, da sklep o tem ne bo sprejet «tako kmalu».

Sovjetsko ministrstvo za obrambo pa je javilo, da so poklicali pod orožje število rezervistov, ki sedaj sodelujejo pri vojaških manevrih v zahodnem delu ruske sovjetske republike, Ukrajine, Bele Rusije in Letonske. Manevri bodo trajali do 10. avgusta.

Istočasno zatrjujejo v poučenih krogih, da je celotni politični urad KP SZ zapustil Moskvo in odpotoval v ČSSR.

Prvikrat v bližnji sovjetski zgodovini so pri vojaških manevrih vpoklicali rezerviste ter uporabili civilna vozila in tovornjake, ki so jih zasegli.

Področje, na katerih so napovedani manevri, gre od Baltiškega morja ob meji med SZ in Poljsko, ČSSR in Madžarsko. Vrhovni poveljnik teh manevrov je maršal Vagranjan.

Predstavnik češkoslovaškega ministrstva za obrambo polkovnik Kudrna je davi izjavil, da so vse enote za vezo in glavni štab manevrov varšavskega pakta zapustile češkoslovaško ozemlje. Ostale čete, ki so sodelovale pri manevrih, odhajajo na podlagi pripravljenih načrtov.

Predsednik francoske komunistične stranke Valdek Rochet je izjavil danes po luksenburškem radiu, da je sprejel z velikim zadoščenjem napoved sestanka in češkoslovaškem ozemlju. Dodal pa je, da to ne pomeni, da so vse težave rešene. «Toda, je dodal, ko se srečujemo diskusija, pomeni, da je možnost prijateljske rešitve z iskanjem sporazuma.»

V zvezi s svojimi razgovori v Moskvi in Pragi je izjavil: «Imel sem že priložnost reči, da je bil namen mojih razgovorov izraziti skrb KP Francije, da se s pogajanji premagajo težave med bratskimi partijami ob vzajemnem spoštovanju narodne suverenosti vsake države. Menim, da so bili ti razgovori zelo koristni.»

Grožnje kubanskih beguncev z atentati po ZDA

NEW YORK, 23. — Arturo Rodriguez Vives, glasnik proticastrovske skupine «kubanska oblast», ki jo sestavljajo kubanski begunci, je v New Yorku izjavil, da so vrsto nedavnih atentatov proti uradom, konzulatom in diplomatskim sedežem, ki poslujejo s Kubo, zakrivili člani njegove organizacije. Dejal je, da se bodo atentati nadaljevali po vseh ZDA, in je dodal, da bodo vsi člani kubanskega odposlanstva pri OZN prej ali slej umorjeni.

Proti sedežu kubanskega predstavništva je bil v preteklosti že izvršen atentat, ki je pa poškodoval sosedno jugoslovansko delegacijo pri OZN.

Od 22. aprila letos je bilo v samem New Yorku izvršenih devet atentatov proti predstavništvom držav, ki poslujejo s Kubo. Podobni atentati so bili tudi v New Yorku v New Jerseyu, v Chicagu, Los Angelesu in Miamiju.

Ameriška policija se ni še izrazila o utemeljenosti Rodriguezovih izjav.

DRZNA AKCIJA PRIPADNIKOV PALESTINSKEGA OSVOBODILNEGA GIBANJA

Med poletom s Fiumicina v Tel Aviv letalo prisiljeno pristati v Alžiru

V Alžiru so pridržali samo izraelske potnike in posadko kot talce, druge potnike pa so prepeljali v Pariz

RIM, 23. — Skupina borcev palestinske osvobodilne vojske je danes ponoči prisilila štirimotorno potniško letalo izraelske družbe «El Al», ki je bilo namenjeno v Tel Aviv, da je spremenilo smer poleta in pristalo na alžirskem letališču.

Kmalu po odletu iz Rima, do česar je prišlo s precejšnjo zamudo, je poveljnik letala «Boeing 707» z 38 potniki in 10 člani posadke javil, da je prisiljen usmeriti letalo proti Alžiriji. Razloga ni navedel, vendar je bilo kmalu jasno, da kapetan Aded Abarbanel ni prostovoljno spremenil smeri niti ni bil prisiljen storiti tega zaradi okvar.

Kaj se je v letalu dogajalo, nihče ni vedel. Zvedelo se je samo, da je letalo pristalo na letališču Dar El Beida, kjer so potnikom nuudili vse udobje. Alžirske oblasti so izpustile vse potnike, ki niso bili izraelskega porekla, zadržale pa so posadko in izraelske državljane. Med potniki je bilo tudi osem Italijanov, večinoma duhovnikov in pa major rimskih mestnih stražnikov Liberati, ki so bili namenjeni na božjo pot po Sveti deželi. Vsi potniki so prispeli danes ob 19.20 z letalom družbe «Air Algerie» na pariško letališče Orly. Časnikarji so lahko šele kasneje prišli v stik s potniki, ki so pojasnili, kaj se je dogajalo v letalu med poletom proti Izraelu. Iznenada, so izjavili potniki, je prišlo do zmede in slišali so tudi strel iz samokresa. Eden od pilotov je bil ranjen, verjetno s kopitom samokresa, vsem potnikom pa sta dva mladeniča temnejše polti naročila, da držijo roke za glavami. Ta ukaz so za italijanske državljane kmalu preklicali. Poveljnik skupine Arabcev, verjetno sirski letalski častnik, je javil izraelskemu letališču Lydda, da je zaplenil letalo, takoj zatem pa je zaprosil alžirsko letališče dovoljenje za pristanek.

Italijanski državljani so izjavili, da so bili prepričani, da bodo pristali na arabskih tleh. Malo pred ciljem je eden od Arabcev govoril s poveljnikom letala, ki je, čeprav z obvezano glavo, pristal, da sodeluje pri delikatnem manevru pristajanja. Alžirske oblasti so bile zelo vljudne z Italijani, katerim so nudili zajtrk in kasneje tudi izdatno kosilo. Vrhu tega so jim dali na razpolago avtomobile za ogled mesta. Po pristanku letala so takoj obvestili italijanske diplomatske predstavnike, katerim so javili, da bo stroške njihovega povratka domov kril «Nacionalni revolucionarni svet».

V Pariz je s caravelle alžirske letalske družbe prispelo le devet Italijanov, po dva Kanadčana, Američana in Kolumbijca, ter po en Avstrijec, Danec in Kamerunec. Za dva potnika pa državljanstvo ni znano. V Alžiriji so tako pridržali poleg posadke tudi 12 izraelskih državljanov, med katerimi so uradniki, trgovci in en odvetnik.

Spočetka so vsi mislili, da je v letalu med potniki kaka vidna izraelska politična osebnost. To pa so zanikali tako v Rimu kot v Tel Avivu. Predstavniki izraelske letalske družbe v Rimu so trdili, da v letalu ni bilo niti rednega diplomatskega kurirja, medtem ko so potniki opazili ,da so bili člani posadke zaskrbljeni zaradi diplomatskega kovčka, ki je gotovo bil med ostalo prtljago.

Tudi iz Bejruta so potrdili vest, da je «komandos» palestinske osvobodilne vojske zaplenil letalo. Poročilo je javilo, da bodo vse potnike izpustili, vabilo pa je alžirsko vlado, naj pridrži potnike izraelskega porekla in posadko za talce. Te bodo zamenjali z arabskimi borci, ki so v izraelskem ujetništvu.

Predstavnik «ljudske fronte za osvoboditev Palestine» je izjavil, da družba «El Al», kateri pripada letalo, ni prevažala samo civilnih potnikov, temveč je sodelovala pri prevažanju čet med vojno in vojnega materiala iz Evrope in Amerike, zaradi česar je «postala naravna tarča naših borbenih enot».

Zaplemba in usmeritev letala v Alžirijo je precej razburila izraelsko vlado, ki je zaprosila generalnega tajnika OZN U Thanta za poseg pri alžirskih oblasteh. Predstavnik vlade je izjavil, da pričakujejo od alžirske vlade, da bo izpustila letalo, posadko in potnike ter da se bo ravnala po mednarodnih zakonih. Predsednik vlade Levi Eskol se je sestal s številnimi ministri in predstavniki izraelske letalske družbe, s katerim je razpravljal o dogodku. O zaplembi letala, s katerim, pravijo v Tel Avivu, so hoteli Arabci dokazati sposobnost palestinske osvobodilne fronte, je bilo govora tudi v «knessetu», to je v poslanski zbornici, kjer je izraelski minister za transporte Moše Carmel izjavil, da so že sprejeli ukrepe, s katerimi bodo v prihodnosti preprečili podobne dogodke, in da so napravili vse korake za izpustitev letala, posadke in potnikov. Vlada je zaprosila za poseg U Thanta, družba pa «IATA», to je zvezo letalskih družb.

Časniki vabijo razne mednarodne organizacije, naj se pobrigajo za izpustitev letala z grožnjo, da je treba to storiti čimprej, «s čimer bi se izognili potrebi, da Izrael s primernimi sredstvi prikaže Arabcem, kako nevarna je pot, po kateri so šli s tem aktom letalskega piratstva».

Alžirski radio je nocoj med vestmi objavil poročilo o dogodku. Približno 25 minut po odletu z rimskega letališča Fiumicino, pravi radijsko poročilo, so trije Palestinci (ven italijanskega zračnega prostora stopili v akcijo, da bi spremenili smer poleta Boeingu 707, ki je bil namenjen v Tel Aviv. Medtem ko sta dva od treh patriotov vdrla v poveljniško kabino, je tretji s samokresom in bombo v rokah pazil na potnike. Prva dva sta naročila poveljniku, da usmeri letalo proti Alžiru. Poveljnik je ukaz izvršil, njegov namestnik pa se je hotel upreti, zaradi česar so ga onemogočili z udarcem s kopitom samokresa po glavi, pri čemer je bil lažje ranjen. Po incidentu se je posadka ravnala po ukazih palestinskega komandosa. Eden od Palestincev je stopil v stik s kontrolnim stolpom letališča Dar El Beida in zaprosil dovoljenje za pristanek.

Proces v Beogradu proti atentatorju

BEOGRAD, 23. — Pred okrožnim sodiščem v Beogradu se je pričela danes razprava proti teroristu Ivanu Jeliću, ki je 23. maja pretihotapil iz Avstrije dve tempirani mini in ju podtaknil na železniški postaji v Beogradu. Pri tem je bilo ranjenih 14 oseb. Jelić je pred sodiščem priznal svoj zločin, skušal pa je to svoje zločinsko dejanje ublažiti z navedbami trditvami, da se ni zavedal posledic dejanja.

Obtožnica je podrobno opisal, kako se je pričelo njegovo delovanje v Avstriji blizu švicarsko-avstrijsko-zahodnonemške meje, kjer se je povezal z voditelji terorističnih ustaških emigrantske skupine blizu Friedrichshavena. V gozdovih so ga poučevali, kako se ravna s tempiranimi minami, in ga tudi oskrbeli z njimi. Po njihovem nalogu je Jelić že 27. aprila prvič prispel v Beograd in oddal v garderobo kovček z dvema minama. Zaradi okvare na napravah za aktiviranje na srečo mini nista eksplodirali. Po prvem neuspehu je Jelić konec maja ponovno pretihotapil v kovčku dve tempirani mini iz Avstrije. Eno je podtaknil v košaro za odpadke na železniški postaji, drugo pa je v kovčku oddal v garderobo.

Po eksploziji je odpotoval za nekaj dni k svojim znancem blizu Osjeka, od tu pa v Zagreb, od koder se je nameraval vrniti v Avstrijo. V parku pred železniško postajo v Zagrebu, kjer je čakal na ekspresni vlak iz Beograda, je bil aretiran. Sodišče je zaslišalo tudi številne priče, garderoberje in druge, ki so v trenutku eksplozije bili na železniški postaji, ter strokovnjake, ki so sodišču pojasnili eksplozivno moč podtaknjenih min. Strokovnjaki niso izključili možnosti, da je pri postavljanju min nekdo pomagal. Jelić je to odločno zanikal. Proces se bo nadaljeval jutri z zaslišanjem drugih strokovnjakov.

KLJUB TEMU, DA SE JE VEČINA IZRAZILA ZA KOMISIJO

Vlada na nekoliko zavit način zavrnila parlamentarno komisijo o SIFAR

Ostre polemične izjave Pajette in Fortune - Nezadovoljiv odgovor obrambnega ministra Guia - Danes zasedanje CK PSU o kongresu, za katerega so predložili 5 resolucij - V soboto stavka uslužbencev Enalotto

V poslanski zbornici se je praktično zaključila razprava o SIFAR in o poročilu generala Lombardija brez pravih zaključkov. Vlada se je rezervirala, da bo kasneje odgovorila na zahteve po ustanovitvi parlamentarne preiskovalne komisije, čeprav je minister za obrambo Gui že sedaj opozoril na potrebe «državne tajne», ki so menda celo točna zakonska obveznost.

Gre delno za iskanje časa, v bistvu pa za zavrnitev, saj je znano, da se zakonski predlogi o ustanovitvi parlamentarne preiskovalne komisije proučujejo več mesecev. Sedaj bo šel parlament na dopust, po poletnih počitnicah pa morajo najprej o teh predlogih razpravljati kar tri parlamentarne komisije (za obrambo, za sodstvo in za ustavne zadeve), kar pomeni, da že čisto iz tehničnih razlogov ne more priti do razprave v zbornici pred petimi ali šestimi meseci po zaključku počitnic letošnjega septembra in torej praktično skoro nemogoče še v letošnjem letu. To pa tudi pomeni, da se je enobarvna vlada izognila odgovoru na eno izmed najresnejših vprašanj.

V dopoldansko razpravo je najprej posegel v imenu PSU posl. Fortuna, ki je obrazložil stališče socialistične stranke. Fortuna je predvsem poudaril jasno in vztrajno stališče socialistov in dejal, da je le malokdo pripravljen priznati dejstvo, da je na pobudo socialistov prišlo do reorganizacije SIFAR. Dejstvo je tudi, da so bili vsi napori De Lorenza in krogov, ki so stali za njim, usmerjeni, da socialisti ne bi prišli v vlado. Socialisti so bili že med preteklo poslovno dobo za parlamentarno preiskovalno komisijo, vendar so bili postavljeni zaradi demokristjanskega veta pred alternativo, da se ne izvede niti upravna preiskava, ker so demokristjani zagrozili z vladno krizo. Sedanje stališče socialistov pa je odvisno od vladnega stališča. Poročilo Lombardi je Fortuna ocenil kot enostransko, nezadostno in nasprotujoče si. Zato to poročilo ne zadostuje in je potrebna parlamentarna preiskovalna komisija. Ustanovitev take komisije pa ne oprošča vlade, da takoj izvede ukrepe in odstrani generala Celija z mesta namestnika poveljnikov karabinjerjev, saj je kriv za resno kršitev vojaške etike. Fortuna je tudi zahteval, da vlada ukrepa tudi proti drugim vojaškim poveljnikom, ki so zagrešili prestopke.

Pajetta je v imenu komunistov zahteval, da se ustanovi parlamentarna preiskovalna komisija in je trdil, da varnostna služba še vedno ne dela v normalnih okoliščinah. Kot zelo resne je ocenil izjave Merzagore, češ da gre za potrditev političnega vohunstva. Zahteval je tudi, da se pojasni smrt polk. Rocca in njegovo delovanje na političnem področju ter sodelovanje pri trgovini z orožjem. Poročilo generala Lombardija je ocenil kot pomanjkljivo in nezadostno zlasti, ker ne pojasnjuje povezave med gen. De Lorenzom in političnimi krogi. Zahteval je takojšnjo odstranitev gen. Celija.

Lami za PSIUP je trdil, da se je obveščevalna služba ponovno spremenila v službo, ki je izven svojih ustavnih nalog. Glede poročila pa je mnenja, da skuša predvsem prikrivati dejanske odgovornosti, pa čeprav jasno izhaja povezava med italijansko in ameriško obveščevalno službo. Misovec Almirante je proti preiskovalni komisiji, češ da bi se na tak način prevrgla odgovornost s politikov na vojaške osebnosti in bi se parlament pretvoril v sodno dvorano.

Na popoldanskem zasedanju je odgovoril minister za obrambo Gui, ki je v uvodu dejal, da bo vlada sporočila svoje stališče glede zahtev o ustanovitvi preiskovalne komisije «na primernem sedežu» in da bo istočasno upoštevala razloge, ki so napotili predhodno vlado, da je ustanovitev take komisije zavrnila. Kasneje je bilo pojasnjeno, da gre za razpravo o zakonskih predlogih, o čemer smo v uvodu že objasnili dejanski cilj vladnega zavlačevanja.

Gui je v tej zvezi zelo obširno govoril o «vojaški tajnosti», češ da gre za točno dolžnost čuvanja vojaških tajnosti in da zaradi tega ni mogoče objaviti raznih prilog in podrobnosti poročil preiskovalnih komisij. Minister je trdil, da je sedaj položaj SID popolnoma normalen in v redu.

Napovedal je vrsto upravnih disciplinskih komisij, ki obravnavajo postopanje posameznih v zadevo vpletenih častnikov in da bodo o zaključkih poročali parlamentu. Odločno pa je zagovarjal imenovanje generala Celija na mesto namestnika poveljnika karabinjerjev, češ da gre za njegovo pravico, ko je bila objavljena sodba državnega sveta. To je zagovarjal z izključno formalnimi razlogi in ni pojasnil, zakaj je vlada izvedla sodbo s tako presenetljivo naglico, pri čemer gre tudi pravno za sporno vprašanje. Ničesar ni hotel povedati o financiranju SIFAR, pri čemer se je izgovoril s sodno preiskavo, ki je tajna.

Minister torej v bistvu ni hotel ničesar povedati, razen tega da je na zavit način zavrnil ustanovitev parlamentarne komisije, za katero, sicer z različnimi obrazložitvami, obstaja sedaj velika večina v poslanski zbornici in proti kateri so dejansko samo demokristjani in misovci.

To je prišlo do izraza tudi v zaključnih izjavah, ko se je v imenu socialistov izjasnil Fortuna za nezadovoljne z vladnimi odgovori, Scalfari pa je ugotovil, da se je na tak način še zmanjšala že tako šibka podpora socialistov sedanji vladi. Z odgovorom niso zadovoljni niti liberalci, De Lorenzo pa je samo delno zadovoljen.

Jutri se sestane centralni komitet PSU, ki bo razpravljal o pripravah za kongres in ko bodo vložili predkongresne resolucije petih struj, ki se bodo pojavile na kongresu. Svojo resolucijo bo vložil Nenni, ki pa se bo kasneje pridružil struji «autonomia socialista», katere glavni predstavniki so Mancini, Preti in Ferri. Ostale struje so naslednje: «riscossa e unita socialista» (De Martino, Brodolini, Mariotti in Pieracini), «rinnovamento socialista» (Tanassi, Cariglia in Orlandi), «impegno socialista» (Gigliotti, Fortuna, Scalfari) in končno «sinistra socialista» (Lombardi, Santi).

Na zadnjem sestanku vodstva KPI so obravnavali sklicanje kongresa stranke, ki bo po statutu zelo verjetno jaunarja prihodnjega leta in to v Rimu. Centralni komite KPI se bo sestal septembra in bo določil končni datum.

Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL in sindikat zdravnikov CRI so sklenile podaljšati stavko do sobote 27. julija. Stavka se je pričela 1. julija, ker zahtevajo izvajanje novega pravilnika o osebju in rešitev vrste vprašanj v zvezi z zakonom 249 iz letošnjega leta.

Sindikalni organizaciji CISL in UIL uslužbencev ENALOTTO sta proglasili stavko za soboto 27. julija, da bi se čim prej obnovila delovna pogodba za kategorijo.

Strela je ubila tri pastirje v Bosni

BEOGRAD, 23. — Strela je na planoti nedaleč od Mrkonjić grada ubila tri mlade pastirje, ki so se zatekli pred nevihto pod drevo. Trupla pastirjev, ki so imeli 13, 14 in 16 let, so našli popolnoma zoglenela.

Zaradi slabega vremena je temperatura padla skoraj povsod v Jugoslaviji. V Beogradu, kjer je bilo v nedeljo 33 stopinj, so danes zabeležili najbolj mrzel dan v tej sezoni, to je 13 stopinj. Tudi neurje z močnimi plohami je povzročilo okoli Beograda precej škode.

NASERJEV GOVOR V KAIRU

Ne more biti miru brez odhoda zasedbenih sil

S sovjetsko pomočjo se je obnovilo ravnotežje sil - Naser izvoljen za predsednika arabske socialistične zveze

KAIRO, 23. — Predsednik Naser je bil davi soglasno izvoljen za predsednika arabske socialistične zveze. Izvoljen je bil na kongresu, ki se je začel danes v Kairu. S tem je postal predsednik centralnega odbora socialistične zveze in predsednik njenega višjega izvršnega odbora.

Zvečer je Naser govoril zbranim članom kongresa in izjavil, da je mirna rešitev na Srednjem Vzhodu še vedno mogoča. Toda ne more se brezkončno zavlačevati, ne da bi se ustvarili eksplozivni položaj na vsem področju. «Sprejeli smo, je dejal Naser, poizkus politične rešitve krize iz raznih razlogov. V tedanjem trenutku nismo imeli drugačne izbire. Nismo imeli oboroženih sil, na katere bi lahko računali. Hkrati pa tudi nismo zagovorniki vojni zaradi vojne. Če lahko dosežemo naše pravice s političnoakcijo, toliko bolje. Toda če tega ne moremo storiti, nam ne bo ostalo drugega nego boriti se, da dosežemo naše pravice in našo osvoboditev. Hočemo tudi, da je javnost z nami in razume naše stališče. Upoštevati moramo tudi koristi naših prijateljev. Borba poteka v veliki meri na mednarodnem torišču in ves svet hoče živeti v miru.

Pot politične rešitve je težavna in polna negotovosti. Načelo, da to, kar je bilo vzeto s silo, se lahko zopet vzame samo s silo, je vedno veljavno. Toda iskreno smo skušali in še skušamo iskati politično rešitev, ki naj bo v skladu z načeli, ki smo jih stalno ponavljali: «nobene mirovne pogodbe z Izraelom, nobenega priznanja Izraela, nobenih pogajanj z Izraelom in nobenega sporazuma o prihodnosti palestinskega ozemlja in ljudstva.

Toda po 24. novembru 1967 nismo dosegli nič. Sodelovali smo z Jaringom. Sprejeli smo resolucijo varnostnega sveta, dočim ni Izrael nikoli napravil enake geste. Vendar vam lahko rečem, da sedaj ni načrtov za izvajanje take politične rešitve. Poslušamo Jaringa in mu pravimo, kar mislimo, t.j. da ne bomo nikoli privolili v prepustitev kakršnega koli dela arabskega ozemlja.

Jasno je, da hoče Izrael, ki je dosegel samo vojaško zmago, sedaj uresničiti svoj politični smoter: neposredna pogajanja in podpis mirovne pogodbe. Zavračamo take formule. Izrael upa, da se bo stanje menjalo in da bo prišel arabski režim, ki bo hotel podpisati mirovno pogodbo z njim. Izrael računa na morebitno ošibitev arabske notranje fronte.

Dokler bo Izrael vedel, da nimamo velike ofenzivne vojaške sile, bo ostal na svojem položaju, da bi uresničil svoje politične smotre. Zaradi tega noče sprejeti resolucije varnostnega sveta. Z naše strani krepimo našo vojaško moč. Naše oborožene sile presegajo raven od 5. junija 1967. To je potrebno spričo spretnega sovražnika, ki ga podpira sila, ki, mu daje finančno podporo in vojaške dobave.»

Naser je dalje izjavil, da kriza na Srednjem vzhodu ne more trajati brezkončno. Za Arabce je osvoboditev lastnega ozemlja dolžnost, vprašanje življenja in smrti. Svoboda na arabskem ozemlju je nedeljiva in ne more biti miru na Srednjem vzhodu brez odhoda zasedbenih sil. Prav tako se ne more mir na Srednjem vzhodu doseči z odpravo posledic lanskega napada. Pravi mir je povezan z uveljavitvijo zakonitih pravic palestinskega ljudstva.

Naser je zatem pohvalil egiptovske oborožene sile in je dejal, da so že nadomestili lanske izgube. Dodal je, da brez Sovjetske zveze bi bili sedaj razoroženi pred sovražnikom in bi bili prisiljeni sprejeti njegove pogoje. Do sedaj ni Egipt nič plačal za vojaški material, ki ga je dobil od Sovjetske zveze.

V zvezi z navzočnostjo sovjetskih ladij v Sredozemlju je Naser izjavil, da države Srednjega vzhoda sprejemajo to navzočnost kot dejavnik ravnotežja proti navzočnosti ameriškega ladjevja, ki hoče spremeniti Sredozemlje v ameriško jezero. Pripomnil je, da sovjetsko ladjevje ni nikoli ogrožalo Egipta, ameriško ladjevje pa predstavlja strateško silo, ki brani Izrael. Tisti, ki ugovarjajo navzočnosti sovjetskih enot v Sredozemlju, bodo lahko govorili samo če bodo odplule ameriške ladje. Dodal je, da Amerika podpira Izrael v njegovi politiki zasedbe tujega ozemlja, ker mu dobavlja orožje in letala.

Zatem je Naser poudaril potrebo arabske enotne akcije in nato dejal, da so se obvezali dajati vso potrebno pomoč palestinskemu osvobodilnemu gibanju.

PO POBEGU MINISTRA ARGUEDASA

Med aretiranimi v Boliviji je bivši minister za delo

Kubanska vlada je pripravljena nuditi Arguedasu politično zatočišče

LA PAZ, 23. — Policija je danes aretirala številne bolivijske politične voditelje, med njimi tudi bivšega ministra za delo Alfreda Franca Guachallo. Do aretacij je po vsej verjetnosti prišlo v zvezi s krizo, ki je nastala v državi po pobegu notranjega ministra Arguedasa v Čile. Voditelje treh organizacij, ki so dale pobudo za sobotne demonstracije, pri katerih je bil ubit en policist, bodo poslali pred sodišče pod obtožbo umora agenta javne varnosti, atentata na javno varnost in privatno lastnino ter protivladnega delovanja.

Bolivijski predsednik Rene Barrientos je sinoči na tiskovni konferenci dejal, da trenutno Bolivija ne bo zaprosila za izročitev Arguedasa, ki je v Čilu priznal, da je izročil kubanskim oblastem prepis Che Guevarovega dnevnika.

Po vesteh iz Čila je Arguedas izjavil, da je pripravljen vrniti se v Bolivijo in se braniti pred obtožbami, da je on izročil fotokopije Guevarovega dnevnika Kubancem.

HAVANA, 23. — Kubanski minister za zunanje zadeve Raul Roa je izjavil, da je njegova vlada pripravljena ponuditi Arguedasu politično zatočišče, ko bi tega ne storil Čile.

Z druge strani pa se zdi, da bivši minister Arguedas ne misli prositi čilske oblasti za politično zatočišče, pač pa le za dovoljenje enomesečnega bivanja v državi.

V Houstonu že 27. presaditev srca

HOUSTON (Texas), 23. — Prejšnjo noč so v St. Luke Hospitalu izvedli 27. presaditev srca. Srce so presadili iz telesa 16-letnega Michaela Buxtona, ki je umrl za posledicami prometne nesreče, v 57-letnega Henryja Jurgensa iz Nebraske. Poseg je izvedla skupina specialistov pod vodstvom dr. Dentona Cooleya, ki ima za seboj že pet operacij. Dva pacienta sta umrla, stanje ostalih treh pa je zadovoljivo. Eden od teh, 47-letni Everett Thomas, ki je bil 3. maja operiran je že zapustil bolnišnico in se avgusta meseca namerava zaposliti v neki banki.

Jurgensa, ki je imel hude srčne motnje, so sprejeli v bolnišnico v nedeljo, darovalca Buxtona pa so priveljali iz druge bolnišnice. Predstavnik bolnišnice St. Luke je izjavil, da je presaditev trajala 2 uri in 15 minut in da so morali srce oživeti nekako sredi posega z električnim drajljajem. Ves čas operacije so bili v bolnišnici tako sorodniki Jurgensa kot Buxtona.

HUMPHREY VABI EDWARDA KENNEDYJA ZA PODPREDSEDNIŠKEGA KANDIDATA

NEW YORK, 23. — Ameriški podpredsednik Hubert Humphrey, eden od možnih kandidatov demokratske stranke na novembrskih predsedniških volitvah, je sinoči med intervjujem na televiziji izjavil, da bo senatorja Edwarda Kennedyja povabil, naj se mu pridruži kot kandidat za podpredsedstvo, samo v primeru, če bi on to sprejel. Pripomnil je, da bi Kennedyju prav gotovo ne ugajalo, da bi ga drugi izbrali, še preden bi sam odločil, kaj naj stori.

Z druge strani je Humphrey odločno zavrnil možnost sporazuma z neodvisnim kandidatom Georgeom Wallaceom, bivšim guvernerjem Alabame. Dejal je, da se raje odpove predsedstvu, kot da bi bil izvoljen z glasovi rasistov.

V dokumentu, ki ga je naslovila na poslovne ljudi in sindikaliste ZDA, opozarja danes «vladna komisija za stabilnost cen» na nevarnost, v kateri se je znašlo ameriško gospodarstvo zaradi neprestanega višanja cen in plač. Komisija poudarja, da so se v zadnjih letih cene zvišale vsako leto za 4 odstotke, plače pa za več kot 6 odstotkov. Če se ne bo to stalno naraščanje ustavilo, grozi ZDA inflacija. V poročilu komisije, ki je bila ustanovljena v začetku letošnjega leta, je tudi rečeno, da stoji država na pragu kritične dobe, v kateri bo morala po vsej sili ponovno doseči stabilnost cen.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 24,9, najnižja 13,3, ob 19. uri 23 stopinj, zračni tlak 1014,6 pada, vlaga 50 odst., veter 6 km zahodnik, nebo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22,5 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 24. julija
KRISTINA
Sonce vzide ob 5.39 in zatone ob 20.43 — Dolžina dneva 15.04 — Luna vzide ob 3.57 in zatone ob 20.41
Jutri, ČETRTEK, 25. julija
JAKOB

NA VČERAJŠNJI ZAKLJUČNI SEJI

Občinski svet sprejel pravilnik o poslovanju openskega tramvaja

Za sklep so glasovali svetovalci KD in PSU - Sporno točko je predstavljal zlasti zadnji člen, ki govori o ureditvi staleža in kvalifikacije starih nameščencev

Z včerajšnjo sejo je tržaški občinski svet izčrpal dnevni red zadnjega zasedanja ter nastopil z županovimi voščili svoje poletne počitnice.

Kot se navadno dogaja, je bila tudi včerajšnja seja izredno dolga, in sicer predvsem zato, ker je bilo treba odobriti vrsto sklepov, ki jih je že sprejel občinski odbor, ali pa razpravljati in odobriti številne druge, ki spadajo v njegovo direktno pristojnost. Seja pa je bila še posebej dolga, ker je bilo kot zadnje načeto vprašanje openskega tramvaja, kjer so bila mnenja vsaj glede nekaterih njegovih plati zelo deljena. Danes se bomo omejili pri poročanju le na to vprašanje, medtem ko bomo o ostalih sklepih poročali jutri.

Formalno se je polnopravna seja začela zelo pozno, ker je bilo odsotnih 12 svetovalcev oziroma odbornikov z županom na čelu, ki sestavljajo posebno komisijo, ki je bila zadolžena, da opravi tehnično administrativno preiskavo o stanju v podjetju openskega tramvaja. Sinoči je komisija zasedala sporedno s skoraj celim prvim delom seje občinskega sveta

Bistvo vprašanja openskega tramvaja tiči v neurejenem položaju njegovega osebja. Kot je znano, je tržaška občina prevzela upravljanje podjetja leta 1961. V teh sedmih letih občinskega upravljanja pa je prišlo do grobih nerednosti. Ravnatelja službe so obtožili, da je upravljal podjetje samovoljno in da ni upošteval zakonskih predpisov. Proti nekomu je bil uveden celo kazenski postopek zaradi grobih prekrškov kazenskega značaja (zloraba oblasti, zasebno koristolovstvo, ponarejanje uradnih listin in podobno). Zdi se, da so bile nekatere osebe deležne nezakonitega napredovanja v službi in podobno.

Že pred časom je tržaška občina skušala urediti položaj v podjetju, toda pravilnika, ki je bil sprejet, ni odobril pokrajinski nadzorni odbor. Ta je tudi poslal občini podrobno opozorilo, kako naj se pravilnik sestavi, da bo v skladu z zakonom.

Najtežje vprašanje je bilo tisto, ki zadeva ureditev novega staleža nameščencev in njihove kvalifikacije. O sprejemanju novih nameščencev bo sklepala komisija, katero bodo sestavljali župan, občinski tajnik, pristojni odbornik, predstavnik deželne uprave, ravnatelj podjetja, trije predstavniki sindikalnih organizacij in še neki tehnik. Prav ta komisija pa bo sklepala tudi o ureditvi položaja starih nameščencev. Prav ta naklep strank večine pa je sprožil odločno nasprotovanje opozicije v komisiji, posebno levičarskih predstavnikov, ki so menili, da se hoče s tem onemogočiti komisiji, da bi temeljito raziskala položaj v podjetju. Medtem ko so v komisiji razmeroma lahko sprejeli prvih 22 členov pravilnika, so bila mnenja glede 23. čl., ki obravnava prav to vprašanje, različna in celo popolnoma nasprotujoča.

Včeraj je občinski svet odobril najprej sklep o staležu. To vprašanje je bilo nitro rešeno. Diskusija pa je bila dolga glede pravilnika. Pri njej so sodelovali svetovalci Calabria (KPI), Monfalcon (PSIUP), Taddeo (indipendentist), Pittoni (PSU), Benni (KD), Cecovini (PLI) in Gefter Wondrich (MSI).

Glasovanje o celotnem predlogu sklepa je bilo deljeno: najprej so svetovalci glasovali o prvih 22 členih, nato o popravkih k 23. čl. in na koncu še o celotnem pravilniku. V bistvu je za predlog glasovala večina (KD in PSU). Komunisti so se vzdržali in potem glasovali proti celotnemu osnutku. Proti so glasovali tudi PSIUP in indipendentisti.

Pobuda Radia Trst A pisateljem radijskih iger

Zvedeli smo, da namerava tržaška radijska postaja «A» popestriti svoj spored za prihodnjo sezono z uvrstitvijo niza radijskih detektivk in folklornih, predvsem narečnih enodejank domačih avtorjev.

Delom, ki bodo sprejeta, je zagotovljen honorar za dvakratno izvedbo, desetim najboljšim delom pa še dodatna nagrada po 50.000 lir.

Pobuda velja izključno za slovenske avtorje, ki stalno živijo v Italiji. Vsi, ki bi pri tem radi sodelovali, dobe natančnejše podatke na tržaškem sedežu RAI v Ulici Fabio Severo 7.

PO ZAKLJUČKU RAZSTAV DOMAČIH VIN

Podelitev nagrad vinogradnikom iz nabrežinske in tržaške občine

Svečanosti v Nabrežini in v Križu so se udeležili predstavniki oblasti, kmetijski strokovnjaki in številni vinogradniki

Predsednik Konzorcija pridelovalcev vina v tržaški občini pozdravlja goste in vinogradnike pred podeljevanjem nagrad v Križu

V prostorih otroškega vrtca v Nabrežini je bilo včeraj razdeljevanje nagrad vinogradnikom iz devinsko-nabrežinske občine, ki so letos sodelovali s svojim vinskim pridelkom na 7. občinski razstavi domačih vin.

Prvo nagrado za belo vino je prejel *Alojz Lupinc* iz Praprota (zlata kolajna deželnega sveta in pokal urarne Sedmak); drugo nagrado je prejel *Mirko Radovič* iz Nabrežine (zlata kolajna Pokrajinske turistične ustanove in srebrna kolajna Pokrajinske turistične ustanove); tretjo je dobil *Ivan Terčon* iz Mavhinj (kolajna vermeille Ustanove za preporod kmetijstva).

Prvo nagrado za črno vino (zlata kolajna Kmetijskega nadzorništva in plaketa trgovinske zbornice) je prejel *Dušan Radovič* iz Nabrežine, drugo nagrado (zlata kolajna pokrajine in srebrna kolajna pokrajine) je prejel *Stanko Cahorija* iz Nabrežine, tretjo nagrado (kolajna vermeille Ustanove za preporod kmetijstva) pa *Stanko Gruden* iz Mavhinj. Ostali vinogradniki so prejeli diplome in darila, ki so jih prispevala razna podjetja. Kmečka zveza je podarila vsakemu vinogradniku kmetijski priročnik, Avtonomna letoviščarska in turistična ustanova pa je poklonila prvima nagrajencima debelo knjigo o boleznih rastlin.

Svečanosti so se udeležili deželni svetovalci Coloni in Štoka, pokrajinski odbornik za kmetijstvo Rudolf, kmetijska strokovnjaka dr. Basa in dr. Vremec, tajnik Kmečke zveze Grbec, ravnatelj fitopatološkega observatorija dr. Ambrosi, predstavnik trgovinske zbornice dr. Colombo, itd.

Nagrajene kmete in predstavnike oblasti je pozdravil župan Drago Legiša, ki je izrekel priznanje vinogradnikom in priporočal vsem vinogradnikom, naj nadaljujejo s skrbnim obdelovanjem vinogradov in kletarjenjem ter naj izkoristijo prispevke, ki jih daje dežela za razvoj kmetijstva. V imenu kmetijskega nadzorništva in turistične ustanove je primesel pozdrave predsednik ustanove Lenarduzzi, dr. Baša pa je spregovoril kot predsednik ocenjevalne komisije in priporočal vinogradnikom zlasti skrb za pravilno kletarjenje.

V soboto popoldne pa je bila v prostorih slovenske osnovne šole «Albert Sirk» v Križu razdelitev nagrad vinogradnikom, ki so sodelovali na drugi razstavi vin v Križu, ki jo je organiziral Konzorcij pridelovalcev vina v tržaški občini. Svečanosti so se med drugim udeležili odbornik Hreščak, predsednik SKGZ Boris Race, predsednik Avtonomne turistične zveze Grbec in upravni tajnik Kmečke zveze Volk. Deželni odbornik za kmetijstvo Comelli pa je poslal brzojavne čestitke vinogradnikom in konzorciju.

Predsednik konzorcija Drago Sedmak je pozdravil goste in poudaril, da je konzorcij držal obljubo, da bo razširil svoj dejavnost in pritegnil vinogradnike tudi iz drugih krajev tržaške občine. Tako je na letošnji razstavi poleg 22 Križanov sodelovalo 6 vinogradnikov s Kontovela, 2 s Proseka in po eden od Piščancev, Zgornje Magdalene, iz Rocola in Lonjerja. Praktično so bili torej zastopani vsi vinorodni kraji tržaške občine. Predsednik konzorcija se je pritožil, da tržaška občina ni še pokazala dovolj razumevanja za vinogradništvo in je pripomnil, da je temu verjetno krivo tudi pomanjkanje ustreznega oddelka ali urada za kmetijstvo. Odbornik Hreščak je sicer priznal, da občina ni še dovolj napravila za kmetijstvo, pripomnil pa je, da je bilo že nekaj storjenega in da bodo še več napravili v okviru gospodarskega načrta

Nagrajeni so bili naslednji vinogradniki. Za belo vino: *Lucija Tretjak* — Križ 19 (zlata kolajna kmetijskega nadzorništva, bronasti odtis tržaškega mesta, dar tržaške občine ter škropilnica Kmetijskega konzorcija), drugo nagrado je prejel *Josip Starc* — Kontovel 112 (zlata kolajna pokrajinske uprave, bronasti odtis tržaškega mesta, dar tržaške občine ter stroj za žveplanje od tvrdke Eduard Furlani), tretjo nagrado *Emil Daneu* — Devinščina 3 (srebrna kolajna pokrajinske uprave, darilo parfumerije Felice iz Trsta ter majolka tvrdke Mobili Selva iz Tržiča), četrto nagrado *Martin Šemec* — Kontovel 199 (srebrna kolajna trgovinske zbornice, darilo tvrdke Bazzanella iz Trsta in enoletna naročnina na Primorski dnevnik), peto nagrado *Justina Tence* — Križ 1 (pokal SK GZ, stenska ura urarne Mikolj iz Trsta, majolka in dve stolici tvrdke Mobili Selva iz Tržiča).

Za črno vino: Prvo nagrado je prejela *Lucija Tretjak* — Križ 119 (zlata kolajna urarne Sedmak, srebrna kolajna Tržaške hranilnice in bon za 5.000 lir Kmetijske zadruge), drugo nagrado je prejel *Josip Košuta* — Križ 332 (zlata kolajna Pokrajinske turistične ustanove, kolajna vermeille Ustanove za preporod kmetijstva in stroj za žveplanje tvrdke Močilnik), tretjo nagrado *Franc Košuta* — Križ 202 (srebrna kolajna tržaške avtonomne letoviščarske ustanove, moška ura zlatarne Sedmak in majolka tvrdke Selva), četrto nagrado *Anton Košuta* — Križ 38 (srebrna kolajna avtonomne letoviščarske ustanove, bon za 5.000 lir Kmetijske zadruge in majolka tvrdke Selva), peto nagrado *Anton Bole* — Piščanci (kolajna vermeille Ustanove za preporod kmetijstva, knjige Tržaške knjigarne in majolka tvrdke Keržè).

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Začetek splošne razprave o gospodarsko-socialnem odboru

Razni svetovalci so zahtevali, da mora biti sprejet v odbor tudi zastopnik slovenske manjšine - V začetku seje odgovori na vprašanja

Na včerajšnji seji deželnega sveta se je začela razprava o zakonskem osnutku o ustanovitvi deželnega gospodarsko-socialnega odbora. K osnutku je spisal poročilo svetovalec Metus (KD), ki je dejal, da se s tem osnutkom menja deželni zakon št. 17 od 27. avgusta 1965 o organih in postopkih deželnega načrtovanja. Ta sprememba je predvsem v tem, da se nadomesti posvetovalni odbor za načrtovanje z deželnim gospodarsko-socialnim odborom, katerega pristojnosti se znatno razširijo, s čimer se okrepi tudi njegova avtonomija, čeprav ostane še vedno, v deželnem sklopu. Poročevalec pravi, da je predložitev zakonskega osnutka s programom odbora leve sredine in da je bil sprejet na podlagi zahtev sindikatov.

Glavne novosti, ki se tičejo odbora, se nanašajo na pristojnosti, avtonomijo in sindikalno zastopstvo delavcev v odboru. Kar se tiče pristojnosti, je med drugimi tudi ta, da bo odbor vsako leto vsaj enkrat proučil gospodarski in socialni položaj v deželi ter nakazal smotre, ki jih je treba doseči.

Poročilo govori zatem o razpravi v prvi zakonodajni komisiji. Med drugim je komunist Bacicchi predlagal, naj bi vsaj enega strokovnjaka izbrali med osebami, ki se še posebno dobro razumejo na gospodarska vprašanja, ki zanimajo slovensko skupnost. Svetovalec Štoka je predlagal, naj bi spadala v pristojnost odbora tudi vprašanja, povezana z gospodarskimi menjavami med mejnimi državami. Tudi Rizzi (PSIUP) je predlagal, naj bi bila v odboru zastopana tudi slovenska skupnost.

V zvezi z zahtevo, da se vključi v odbor strokovnjak za gospodarska in socialna vprašanja slovenske narodne manjšine, je večina komisije menila, da obstajajo težave pravno-ustavnega značaja glede možnosti sprejetja teh zahtev, upoštevajoč razne razsodbe ustavnega sodišča, ki se tičejo deželnih zakonskih predpisov v zvezi s to manjšino.

Včeraj je prvi posegel v razpravo svetovalec Bertoli (PLI), ki je dejal, da je bil posvetovalni odbor bolj učinkovit, kot bo odbor, ki ga predvideva sedanji zakonski osnutek Misovec Gefter Wondrich je zahteval, da se vključi med sindikaliste, ki bodo predstavljali delavce v odboru tudi zastopnik misovskega sindikata CISNAL. Poleg tega je zahteval, naj vključijo med zastopnike delodajalcev tudi brodarje.

Komunist Calabria je dejal, da je sedanja razprava povezana z razpravo o razvojnem načrtu, katerega so zavrnile vse tri sindikalne organizacije. Sindikati so zahtevali spremembo zakona iz leta 1965 in ustanovitev gospodarsko-socialnega odbora, to je nekakšnega malega CNEL. Dejal je, da je sedanji osnutek nezadovoljiv tudi zato, ker ne bodo izvolili predsednika odbora njegovi člani, marveč ga bo imenoval deželni odbor. Dejal je, da bi morali vključiti v odbor tudi zastopnika slovenske narodne manjšine, ki bo zastopal in branil posebne interese manjšine. Na dosedanji način pa ne bi bila zastopana v odboru ozemlja, kjer žive Slovenci (na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji).

Di Caporiacco (MF) je dejal, da se njegova skupina izreka za zakonski osnutek, da pa ima določene pomisleke, ker niso z njim zadovoljni sindikati. Bettoli (PSIUP) je med drugim dejal, da bi moral biti v odboru tudi zastopnik karnijske skupnosti in po možnosti tudi zastopnik slovenske manjšine. Za njim je spregovoril demokristjan Urli, ki se je izrekel za zakonski osnutek. Prav tako je dejal, da se strinja z osnutkom socialist Dal Mas, ki je izrekel tudi željo, da bi bil sprejet v odbor tudi strokovnjak za vprašanja slovenske narodne manjšine.

Danes se bo splošna razprava nadaljevala in bodo spregovorili še štirje svetovalci in med njimi tudi Lovriha (KPI) in Štoka (LSS). Štoka je predložil tudi popravek, ki pravi da se imenuje v odbor strokovnjak slovenskega jezika, poznavalec gospodarskih in socialnih zadev, ki ga imenuje predsednik deželnega odbora po posvetovanju s slovenskimi gospodarsko-socialnimi organizacijami.

V začetku seje so razni odborniki odgovorili na vprašanja svetovalcev, ki so se povečini tikala furlanskih zadev. Med vprašanji ki se tičejo vse dežele ali Trsta je odbornik Varisco odgovoril na vprašanje svetovalca Rizzija (PSIUP), zakaj je bilo v deželni publikaciji v italijanskem jeziku izpuščeno poglavje o slovenski manjšini, ki je bilo objavljeno v snopiču iste publikacije v slovenščini. Odbornik je dejal, da so zadeve slovenske manjšine omenjene tudi na prvih straneh publikacije v italijanščini, t. j. na strani 5. V snopiču v slovenskem jeziku pa so posvetili več prostora slovenskim vprašanjem, ker to bolj zanima osebe, katerim je bil ta snopič namenjen. Odbornik je dejal, da ni bilo omenjeno poglavje v italijanski publikaciji namerno izpuščeno. Isti odbornik je odgovoril svetovalcem furlanskega gibanja, ki bi radi vedeli, kakšno vlogo bo imela Furlanija pri proslavah ob 50-letnici zmage. Dejal je, da sama dežela ne prireja nobene proslave in da je dala prispevek tržaški in oglejski občini, ki sta dale pobudo za to proslavo.

Odborniku Baracettiju (KPI) so odgovorili na vprašanje o premestitvi tehnične službe ENEL iz Vidma v Trst. V Vidmu je sedaj 110 uslužbencev ENEL in v Trst jih nameravajo premestiti samo 20, da bi se izboljšalo delovanje ustanove. Vsekakor se o tem ENEL pogaja s sindikati.

Pristojni odbornik je odgovoril na vprašanje svetovalca Traunerja v zvezi z recepti INAM. Ta ustanova se namreč ni ravnala po razsodbi tržaškega sodnika od 15. maja 1968, po kateri lahko dobivajo zavarovanci INAM zdravila tudi v zasebnih lekarnah. INAM ima namreč v Trstu in Gorici svoje lekarne, kamor morajo hoditi zavarovanci po zdravila. Za sedaj je stvar pred sodiščem, ko bo pa dokončno razsojena, bo posegla vmes dežela.

Sestanek o ukrepih za zaščito zasebne lastnine na Krasu

Število izletnikov, ki prihajajo iz mesta na podeželje, se veča iz leta v leto, ker si meščani želijo svežega zraku in razvedrila v prosti naravi. Razvoju dotoka mestnih izletnikov je znatno prispevala motorizacija. Ljudje na podeželju so gostoljubni, toda izletniki večkrat povzročajo škodo, parkirajo svoje avtomobile na pašnikih in travnikih, odmetavajo papirje, razne škatle itd., zaradi neprevidnosti pa povzročajo tudi požare.

Prizadeti kmetje so se že večkrat pritožili in zahtevali, da bi oblasti nekaj ukrenile. Na pobudo pokrajinskega odbornika za kmetijstvo Saše Rudolfa je pokrajinska uprava spomladi naslovila na meščane poziv, naj na svojih izletih spoštujejo privatno lastnino in naj ne povzročajo škode. Takrat je bil na sedežu pokrajine tudi sestanek predstavnikov občinskih uprav in ustanov, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. Na sestanku so poudarili nujnost, da se s primernimi ukrepi in propagando prepreči nadaljnja škoda. V ta namen je pokrajinska uprava naročila Ustanovi za preporod kmetijstva, naj pripravi dvojezične opozorilne tablice, ki jih bodo izročili lastnikom, da jih postavijo na svoja zemljišča. Ta teden pa bodo na pobudo odbornika Rudolfa sklicali sestanek na sedežu pokrajinske uprave, na katerem se bodo dogovorili o nadaljnjih ukrepih.

Koncert Verdijevih skladb v Miljah

Sinočnji koncert Verdijevih skladb na tržaškem gradu bodo ponovili danes ob 21. uri na Trgu Marconi v Miljah v okviru prireditev ob 50-letnici priključitvi Trsta k Italiji. Orkester in zbor gledališča Verdi bo dirigiral Nino Verchi, kot solista pa bosta nastopila sopranistka Simona Dall'Argine in tenorist Piermiranda Ferraro. Tudi program bo ostal isti, kot je bil včeraj na tržaškem gradu.

Tudi letos umetni ognji

Avtonomna letoviščarska in turistična ustanova je tudi za letos sklenila upoštevati splošne želje in prirediti sedaj že sedmo prireditev z umetnimi ognji v tržaškem zalivu, čeprav zahteva to od ustanove znatno finančno obremenitev, posebno še spričo dejstva, da je ustanova že tako angažirana pri številnih manifestacijah letošnjega turističnega poletja.

Na programu so trije nastopi specializiranih italijanskih tvrdk. V nedeljo 4. avgusta bo pokazalo svojeveščine na tem področju podjetje Liccardo iz Mugnana pri Neaplju, ki se je med drugim izkazalo s svojimi umetnimi ognji ob odkritju spomenika Nazariju Sauru. Naslednjo nedeljo, 11. avgusta, bo na vrsti podjetje Parente iz kraja Melara Po' (Rovigo), ki se je uveljavilo na prvem vsedržavnem tekmovanju. Ciklus bo 18. avgusta zaključilo podjetje Mastrodonato iz Bologne, ki je oskrbelo slavnostno razsvetljavo na zimski olimpiadi v Cortini d'Ampezzo in ki se je prejšnjo soboto uveljavilo s svojimi umetnimi ognji tudi v Benetkah.

Kot prejšnja leta bodo umetne ognje tudi letos spuščali z zunanjega valoloma, ki ga bodo primerno podaljšali s plovnimi objekti. Začetek bo vsakokrat ob 21. uri, ognji pa bodo trajali okrog tričetrt ure.

Poletne prireditve

PARK MIRAMARSKEGA GRADU: predstave «Luči in zvoki». Ob 21.30 «Der Kaisertraum von Miramare» v nemščini; ob 22.45 «Massimiliano e Carlotta» v italijanščini. Avtobus «M» iz Barkovelj, postajališče tramvaja «6» proti parku ob 21. in ob 22.15 ter od parka proti Barkovljam po predstavah.

Teatro Romano. Danes 24., četrtek 25. in v petek 26. tm. druga pred. stava «Poletja 1968» v izvedbi Istituto Nazionale del Dramma Antico, Aristofan «Le Nuvole». Režija Roberto Guicciardini, v glavnih vlogah Gianrico Tedeschi in Mario Scaccia. Vstopnice so na prodaj v galeriji Protti (tel. 36-372).

Od sobote do ponedeljka pa bodo v Rimskem gledališču predstave komedije patra Gallanija «Imaginarni Sokrat» z Ninom Tarantom v glavni vlogi v izvedbi «Teatro Stabile dell'Aquila».

Grad sv. Justa. V petek in v soboto 26. in 27. julija ob 21.30 nastop dr. žavnega baleta iz Poznanja z baletom «Tempus Jazz 67» in «Giselle». Izreden umetniški dogodek. Rezervacija vstopnic v Galeriji Protti (telefon 36-372).

Nastopu poljskega baleta bo v dneh 30. in 31. julija ter 1. in 2. avgusta sledil nastop operete madžarskega državnega gledališča, prva dva večera z Leharjevo opereto «Vesela vdova», naslednja dva večera pa z Fenyesevo opereto «Maya», ki v Trstu še nikoli ni bila izvajana.

Bastione fiorito (Grad sv. Justa). Danes 24. julija: Riccardo Del Turco zmagovalec «Plošča poletja» s pesmijo «Luglio» in drugimi. Orkester pod vodstvom Sergia Boschettija. Vstopnina s prvo konsumacijo 2500 lir. Rezervacija vstopnic v galeriji Protti.

Kino

Nazionale 16.00 «Sfida oltre il fiume Rosso». Glenn Ford, Angie Dickinson. Metrocolor.
Excelsior 16.00 «L'arte di arrangiarsi». A. Sordi.
Fenice 16.00 «L'incidente». Dick Bogard, S. Baker. Technicolor.
Eden 16.30 «Giochi d'amore». V francoščini s podnaslovi v italijanščini. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Grattacielo 16.00 «Un attico sopra l'inferno». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.30 «Carmen Baby». C. Ringer, E. Mahler. Eastmancolor prepovedan mladini pod 18. letom.
Alabarda 16.30 «Il maschio e la femmina». Režiser J. L. Goddard. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Moderno — zaprto.
Filodrammatico — zaprto.
Aurora 16.30 «Squadra omicidi, spare a vista». Technicolor.
Cristallo 17.00 «FBI, operazione gatto». Technicolor.
Capitol — zaprto.
Impero — zaprto.
Vittorio Veneto 17.00 «Il lago di Satana». Technicolor. B,. Steele, Carlsen. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Garibaldi — zaprto.
Astra — zaprto.
Ideale 16.30 «La rivolta dei Barbari». Technicolor.
Abbazia 16.30 «La magnifica preda». J. Fonda. Technicolor

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 23. julija 1968 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 13 oseb.

UMRLI SO: 83-letna Maria Cermelj vd. Sancin, 78-letna Angiolina Volpi, 65-letni Antonio Clemente, 69-letna Ivana Komel por. Pečar, 53-letni Guerrino Reveri, 75-letna Maria Fontanot vd. Brumat, 86-letna Emilia Posersaj - Meneghello, 83-letna Maria Mersenich vd. Mersenich, 81-letna Guglielma Smerdu vd. Gomisel, 68-letni Umberto Mandricardo, 72-letni Semiramis Sancin, 94-letni Matteo Malusa, 72-letni Ugo Ritter.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26, Dr. Rossetti, Ul. Combi 19, Dr. Signori, Trg Ospedale 8, Tamaro et Neri, Ul. Dante 7.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Godina, Campo S. Giacomo 1, Grogolon, Trg Virgilio Giotti 1, Al Due Mori, Trg Unità 4, Nicoli, Ul. di Servola 80 (Skedenj).

Občina sporoča, da bo od 24. julija dalje kopanje na obali (plaži) dovoljeno od 7.30 do 19.30.

Filobus v avto

Izsiljevanje prednosti je včeraj zjutraj povzročilo prometno nesrečo, pri kateri se je laže poškodoval 54-letni Antonio Corazza iz Drevoreda XX. septembra 66. Mož se je nekaj pred 8. uro peljal v fiatu 1300 po Ul. Torrebianca, ko je na križišču z Ul. XXX. oktobra v njega trčil filobus proge št. 5, ki je prihajal z leve in ga je vozil 38-letni Antonio Facchin iz Ul. Caprile 1/1. Corazzo, ki je dobil podplutbo na zatilju, so z rešilnim avtomobilom Rdečega križa odpeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga pridržali na nevrokirurškem oddelku s prognozo okrevanja v 8 dneh.

Tatvina brez plena v «Domu blaženosti»

Neznanci so preteklo noč vdrli v «Dom blaženosti» na Vrdeli. Potem ko so razbili ključavnico na glavnem vhodu, so prebrskali celo pritličje stavbe, vendar niso ničesar odnesli. Poškodovali so tudi okno avtomobila, ki je bil parkiran na dvorišču. Agenti openskega komisariata so uvedli preiskavo.

Drobec železa ga je ranil v prsa

41-letni Alessandro Faggiani iz Portogruara, Ul. Lugugnani 19-A, je bil včeraj popoldne žrtev nesreče na delu. Mož, ki je zaposlen pri padovskem podjetju «Celeghin», je delal pri železniških tračnicah za ladjedelnico «San Marco», ko ga je v prsa ranil železen drobec, ki ga je bil sprožil delavec, ki je zraven njega s težkim kladivom tolkel po tračnicah. Ponesrečenca so z rešilnim avtomobilom Finančne straže odpeljali v splošno bolnišnico, kjer se bo moral na oddelku za pljučno kirurgijo zdraviti osem dni.

Šolske vesti

Ravnateljstvo Državne srednje šole «FRAN ERJAVEC» v Rojanu, sporoča, da vpisuje dijake v I. razred srednje šole, vsak dan od 9. do 12. ure. Vpisovanje se zaključi 25. t. m.

Ravnateljstvo Državne srednje šole IVAN CANKAR obvešča, da se je vpisovanje v I. razred že začelo. Rok vpisovanja traja do 25. julija. Tajništvo je odprto vsak dan od 9. do 12. ure.

Državna srednja šola Fran Levstik na Proseku sporoča, da vpisuje dijake v prvi razred vsak dan od 9. do 12. ure. Vpisovanje se zaključi 25. t. m.

Tržaško županstvo sporoča, da je na oglasni deski objavljena prednostna lestvica prosilk za suplence v občinskih otroških vrtcih za prihodnje šolsko leto.

Državna srednja šola «Simon Gregorčič» v Dolini sporoča, da vpisuje dijake v prvi razred vsak dan od 9. do 12. ure. Vpisovanje se zaključi 25. tm.

Šolsko skrbništvo sporoča, da so tudi letos ustanovljeni v srednjih šolah brezplačni tečaji latinščine za dijake, ki so opravili na srednjih šolah zaključne izpite in nameravajo v jeseni polagati dopolnilni izpit iz latinščine za vpis v višje srednje šole.

Šolsko skrbništvo sporoča, da so od 15. tm. dalje, od 10. do 12. ure dopoldne na vpogled na sedežu dr. srednje šole v Trstu, Ul. Frausin 14 dokončne prednostne lestvice za poverjena in nadomestna mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom tržaške pokrajine, za šolsko leto 1968/69.

Šolsko skrbništvo sporoča, da so na oglasni deski šolskega skrbništva objavljene prednostne lestvice kandidatov za suplence in poverjena mesta v osnovnih šolah za prihodnje šolsko leto.

Šolsko skrbništvo opozarja, da 25. julija zapade rok za vpis v srednje šole učencev, ki so dokončali osnovno šolo.

Razna obvestila

Slovenski dijaški dom v Trstu uraduje do konca julija samo od 9. do 13. ure.

Izleti

SPDT priredi v tednu velikega šmarna dva skupna izleta za mladince, ki bi želela preživeti nekaj dni v Julijskih Alpah. Prvi izlet bo od 11. do 18. avgusta: iz Staničeve koče bo do udeleženci obiskali Triglav in njegovo soseščino (Cmir, Rjavino itd.

Drugi izlet, ki je namenjen nekoliko bolj izkušenim planincem, bo trajal od 21. do 25. avgusta. Izhodiščna točka bo v koči Pellarini nad Ovčjim vasjo, odkoder se bodo izletniki povzpeli na Viš, Montaž in na Ponce.

Ob istem času, od 21. do 25. avgusta, bo tudi izlet za najmlajše planince (od 11. leta naprej). Izhodiščna točka za to skupino bo Nevejsko sedlo, od koder se bodo povzpeli na iste vrhove kot druga skupina, toda po lažjih poteh.

Oba izleta bodo vodili izkušeni vodniki. Vpisovanje in ostale informacije je v Tržaški knjigarni do 1. avgusta.

* * *

ALPINISTIČNI TABOR

Alpinistični odsek SPDT priredi tabor alpinistov in planincev od 1. do 8. sept. na Creti Grauzarii. Tabor je namenjen vsem ljubiteljem planin. Vpisovanje in informacije v Ulici Geppa 8. Mesta so omejena.

Izlet na «Gorenjski sejem» v Kranj

Slovensko gospodarsko združenje organizira izlet s posebnim vlakom na «Gorenjski sejem» v Kranj nedeljo 4. 8. 1968.

Odhod bo z openske železniške postaje ob 7.31.

Vožnja, kosilo in vstop na sejem 2.000 lir.

Cas za prijavo je do 24. julija v uradu Slovenskega gospodarskega združenja, Ul. Filzi 8, od 8. do 12. ure vsak dan.

Barvne fotografije z izleta PRIMORSKEGA DNEVNIKA z motorno ladjo «JUGOSLAVIJA» po Dalmaciji, lahko naročite v TRŽAŠKI KNJIGARNI.

Darovi in prispevki

V spomin pok. brata Vojmila daruje Vekoslav Spanger 3000 lir Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob in v častitev spomina pok. Ivanke Pečar roj. Komel darujejo nameščenci primorskega dnevnika in Založništva tržaškega tiska 38.500 lir za Dijaško matico. V počastitev spomina Ivanke Pečar daruje Odo Kalan 1000 lir za Sportno združenje Bor. V počastitev spomina Ivanke Pečar daruje Pepi Grižančič 1000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah. V isti namen daruje dr. Gorkič 2000 lir. Namesto cvetja na grob pok. Ivanke Pečar daruje Ježina Maks Spetič 2000 lir za Dijaško matico. V počastitev spomina Ivanke Pečar darujeta Lidija in Danilo Medina 3.000 lir za Dijaško matico, isti namen daruje Marica Kovačič 1000 lir.

V počastitev spomina svakinje Germek daruje Angela Pahor 1000 lir za Dijaško matico.

SOŽALJE

Zveza vojnih invalidov NOV tržaškega ozemlja izreka svojemu tajniku Sergiju Pečarju iskrene žalje ob smrti njegove mame.

Vsem znancem in prijateljem sporočam žalostno vest, da v ponedeljek umrl moj nadvse dobri papa

Semiramis Sancin

Pogreb pokojnega bo danes ob 15.30 iz kapele bolnišnice «La Madalena» na pokopališče pri Sv. Ani.

Ksenija Vidali-Žebrè z možem in drugo sorodstvo
Škedenj, Ljubljana, 24. VII.

Še en nov gostinski lokal na našem podeželju

V Dolini so včeraj odprli Štrajnovo prenovljeno gostilno

Hvalevredna podjetnost naših ljudi, ki se ne plašijo razmer, ki niso vedno najbolj ugodne

Včerajšnji večer v Dolini bo ostal mnogim v spominu kot eden tistih dogodkov, ob katerih domačini in gostje čutijo, da je nekaj novega, da je *nastalo* nekaj novega. Sredi vasi ob starodavnem studencu sta vrla Dolinčana Lovrenc Štrajn in njegova simpatična soproga odprla krasen, prenovljen gostinski lokal. Prepričani smo, da bodo lepi prostori že takoj te dni zvabili prenekaterega gosta, da se bo ustavil «Pri studencu»

Pri včerajšnji otvoritvi se je zbralo veliko število raznih predstavnikov iz domače občine in od drugod, ki so se vsi kar najprijetnejše počutili ob skrbni gostoljubnosti gostiteljev. Zbralo pa se je tudi mnogo prijateljev in znancev, ki so kar napolnili prostore z darovanim cvetjem. Otvoritev se je pričela z blagoslovom, ki ga je opravil domači župnik g. Grmek. Pozneje pa so se zbrali tudi domači pevci, ki so pod vodstvom pevovodje Ignaca Ote razveseljevali zbrane s svojim lepim petjem.

Včasih so rekli, da delo hvali mojstra. Če govorimo tu o mojstru, mislimo na Marina Bandija, ki je s svojim stavbnim podjetjem pokazal zares mojstrske vrline. Lastnik, njegova žena in Marino Bandi so si zamislili, kar je potem realiziralo Bandijevo podjetje ob sodelovanju nekaterih vidnejših dobaviteljev in obrtniških podjetij (INDAF — Romanelli, Bisiachi iz Škednja, Giordano Tul iz Mačkovelj in Čuk-Carli iz Trebč), ki so izgotovila razna notranja dela in namestila razno opremo.

Nov gostinski lokal, ki je lahko v ponos tudi dolinski občini, more sprejeti istočasno 136 gostov (poleg tistih v baru). Pri Štrajnu je tudi nekaj prenočišč in če kdo želi, lahko postane tudi penzionski gost za razmeroma skromno ceno. Seveda pa lahko gostilna pripravi tudi večje pojedine ob porokah in raznih praznikih.

Lahko izrazimo zadovoljstvo nad podjetnostjo naših ljudi, ki ne samo kljubujejo ne vedno najbolj ugodnim razmeram, temveč celo s svojim delom dokazujejo, da je še vedno najboljše sredstvo proti vsem neprilikam delo, združeno s pogumom, ki potem prinese tudi uspeh. Verujemo v uspeh tudi pri Lovrencu Štrajnu.

Zborovanja KPI

Danes ob 20. uri bo v Ljudskem domu v Ul. Madonnina 19 skupen sestanek sekcijskih odborov in razširjevalcev komunističnega tiska, ki bodo razpravljali o poteku kampanje za tisk 1968. Predsedoval bo Vidali.

V petek ob 20. uri pa bo pri Sv. Jakobu javno zborovanje KPI v okviru mednarodnega dneva solidarnosti s Kubo. Govoril bo Vittorio Vidali.

300 milijonov lir za zdravstvene službe

Včeraj popoldne se je sestal deželni odbor in je na predlog odbornika za higieno in zdravstvo Devetaga odobril načrt posegov za razvoj zdravstvene službe ustanov za psihiatrično oskrbo. Po tem načrtu bo dežela porabila letos 300 mil

IZ ZUNANJE POLITIČNE DEBATE V ANGLEŠKEM PARLAMENTU

Stewart in Home o nekaterih mednarodnih vprašanjih

Angležev ne zanimajo več mednarodni problemi - Kako šef Forreign Officea pojasnjuje pasivnost svoje dežele kar zadeva mednarodne probleme - Obisk v Jugoslaviji je, po ministrovem mnenju, bil zelo uspešen - Vprašanje Vietnama in Češkoslovaške - Obisk v Bolgariji, Romuniji in na Madžarskem

LONDON, julija. — V Britaniji naj se to zdi še tako nenavadno, že mesece ne razpravljajo več niti o eni veliki mednarodni temi, za katero bi ta dežela kazala kako večje ali manjše zanimanje. Obložena s svojimi lastnimi, predvsem gospodarskimi skrbmi, se Britanija ogiba aktivnejših nastopov na mednarodnem prizorišču. Postavivši se na stališče opazovalca dogodkov, recimo v Ameriki, Franciji, Vietnamu ali na Srednjem vzhodu, se London vede tako, kot da se je otresel odgovornosti za vse trenutne mednarodne probleme, v pričakovanju, da se kdo drug pobriga zanje in jih reši.

Britanci so korektno sledili svojim zaveznikom oziroma, točneje, politiki Washingtona, pa so, utesnivši svojo aktivnost, v mnogih primerih domala ostali brez svojega političnega stališča. Potrditev za takole mnenje je moč najti v parlamentarni debati o zunanji politiki, ki jo je načel zunanji minister Michael Stewart, dopolnil pa sir Alec Douglas-Home, govornik opozicije o vprašanjih zunanje politike.

Stewart pravi, da je vlada še vedno zainteresirana za vstop v skupno tržišče, ni pa v tem trenutku pričakovati nobenih sprememb v francoskem stališču. Zanimiva je formulacija šefa Foreign Officea, da zahteva ostalih pet dežel skupnega tržišča od Velike Britanije, naj predloži nov zahtevek, da pa London tega ne bi rad sam storil.

O položaju v Vietnamu Stewart pravi le to, da bi Severni Vietnam zdaj bil dolžan sprejeti nekatere reciprocitetne ukrepe spričo zmanjšanega bombardiranja od strani ZDA, kakor tudi, da je baje v tem rešitev tega težkega vprašanja. Nič več.

Nekaj več pozornosti je Stewart posvetil evropskim vprašanjem, in to v zvezi s položajem na Češkoslovaškem. On zatrjuje, da tako na eni kot drugi strani obstoje golobi in jastrebi, kar da v evropsko politično prizorišče v nekem pogledu vnaša vznemirjenje. «Mi želimo normalne odnose s temi deželami in v tem dosegamo dobre uspehe,» poudarja Michael Stewart, navajajoč kot primer srečanje z Gromikom pred nekaj meseci v Moskvi, zlasti pa svoj obisk v Jugoslaviji, ki da «je bil uspešen v vsakem pogledu».

Šef Foreign Officea je napovedal, da bo septembra obiskal Bolgarijo, Madžarsko in Romunijo. Razloga obiska ni pojasnil in tudi ne teme razpravljanja. Kar zadeva Češkoslovaško Stewart pravi: «Mi ne želimo posegati v notranje zadeve te dežele, kakor tudi menim, da bi tako morali ravnati tudi drugi, ker je to izključno stvar češkoslovaškega ljudstva.»

V svojem ekspozeju o zunanji politiki je britanski minister zunanjih zadev ponovil stare teze o ideoloških spopadih po svetu, kar mu je prišlo prav, da je ponovno pojasnil britansko pozicijo aktivne prisotnosti blokov ter vojaško-političnih zavezništev, v čemer London že leta ni pokazal niti najmanjše evolucije.

To je prišlo še bolj do izraza v govoru sira Aleca Douglasa-Home, ki je takoj v začetku svojega govora postavil vprašanje: «Ali je Evropa varna?» Na vprašanje je odgovoril s kratkim «yes» (da). Zakaj, po njegovem mnenju, tu je NATO, ki to varnost zagotavlja. Home v najnovejšem razvoju okoliščin v vzhodni Evropi vidi veliko nevarnost, zakaj, po njegovih besedah, če v ČSSR pride do vojaške intervencije, bi to «za celo generacijo povrnilo nazaj perspektivo glede konstruktivne koeksistence ter resno ogrozilo mir».

V nastopu govornika konservativne «vlade v senci» za vprašanja zunanjih zadev, je bilo še nekaj zanimivih elementov.

Po Homovem tolmačenju, je po prihodu sovjetskega brodovja na Sredozemlje ter v Perzijski zaliv, kakor tudi nasploh zaradi večje prisotnosti in vpliva Moskve na Bližnjem vzhodu po lanskoletni vojni, nujno menjati strategijo Britanije in Zahoda. In to zaradi tega, ker da s svojim prihodom v nova morja in ob uporabi podmornic z dolgim akcijskim radiusom. Sovjeti začenjajo — po Homovih besedah — svojo oceansko strategijo».

Kaj bi bilo, potemtakem, treba spremeniti na drugi strani? Aktiviranje odnosov z Južno Afriko, kakor tudi obhod poti okrog rta Dobre nade, postajata v političnem, gospodarskem in strateškem pogledu zelo važna. Home je našel povod za napad na Wilsona in laburiste v tem, ker so se odpovedali prodaji orožja Južni Afriki in ker nasploh ne vodijo elastičnejše politike do belih rasistov na črnem kontinentu. V tem smislu, bi bilo treba popustiti tudi Janu Smithu, kar Wilson vztrajno zavrača navzlic vsem pritiskom konservativcev ter poslovnih krogov.

Isto popoldne je britanski premier odgovoril na vprašanja poslancev, od katerih so se mnoga nanašala prav na Rodezijo. Predsednik britanske vlade je ponovil, da ne more biti kompromisa z režimom v Salisburyju, vse dokler ne bo priznal polne suverenosti Britanije, se odpovedal sedanji politiki in sprejel pogajanja.

V spodnjem domu pa so mnogi skušali pritiskati na Wilsona, zatrjujoč, da bodo Smith in njegovi medtem proglasili republiko ter še bolj oddaljili možnost rešitve iz sedanjih okoliščin. Wilson je na to kratko odgovoril: «Kot je protizakonit obstoj sedanje vlade, tako bi bila protizakonita tudi vsaka njihova proglasitev republike.»

Tako so bile pravzaprav izčrpane vse teme zunanjepolitične debate, ki trenutno zanimajo Britanijo. Mnogi britanski časopisi niso o tem domala nič poročali. Ta pasivnost za probleme zunanje politike je bržkone posledica domačih skrbi, a tudi znanega stališča premiera Wilsona, češ da «ni potrebno ukvarjati se s politiko,» ko to delajo drugi in ko to ne prinaša neposredne koristi tej deželi.

M. BALETIĆ

Tudi v Gorjah pri Bledu so letos tržaški otroci preživeli nekaj zdravih, če ne lepih dni, in sicer v koloniji, ki jo vsako leto organizira SKGZ. Iz slike je razvidno, da so se tu počutili kar dobro

VZPON IN POLOM ITALIJANSKEGA FAŠIZMA

Kako so pojav fašizma označevali Croce, Gramsci in Gobetti

Stalin se je motil, ko ga je imel za imperialistično obliko propadajočega kapitalizma - Zgodovina je dala prav Gramsciju in Gobettiju - Fašistične vladavine v Evropi - Očetje in pobudniki fašizma

Zgodovinar gleda nazaj v preteklost, ki je bolj ali manj razkrita pred njegovimi očmi.

25 let je, odkar se je fašizem v Italiji sesul. Zgodovinarji se sprašujejo, kaj je bil, kaj je fašizem. Nemalo je dokumentov, spominov, študij, knjig, ki leže pred nami. Toda, ne še vsi. Italijanski filozof in se bolj znani ideolog liberalizma, a tudi zgodovinar (Italije, Evrope), Benedetto Croce, je na vprašanje odgovoril (pa še mnogi drugi ponavljajo to za njim): «Epizoda italijanske zgodovine, stranpot, s katere smo se vrnili na staro cesto. Trdno, ustaljeno.»

Potem so odgovorili še drugi, na čelu jim stojita dva, ki sta že takoj ob nastopu fašizma spregovorila, pisala in plačala za to s ceno življenja. Eden je Antonio Gramsci, največji ideolog italijanskega komunizma. On je poiskal korenike v preteklosti: Fašizem je zlo, ki ga je Italija nosila v sebi od zedinjenja. Nastala je kot kraljestvo, plod diplomacije in vojske, ni doživela do konca meščanske revolucije; vodile so jo osebnosti liberalnega kova, kot Cavour, Giolitti, za njima pa ni bilo niti enotne liberalne stranke. Kaj še, da bi obstajale meščanske demokratične stranke, mazzinijevci, republikanci so bili le senca. Iz vseh teh slabosti nove države, ki ni bila bogata ne po surovinah ne po razviti industriji, ki je imela na jugu agrarne veleposestnike s koloni in spolovinarji, se je po prvi svetovni vojni, v katero je Italijo pahnila politika kralja, šovinističnih desničarjev, nacionalistov, moral roditi fašizem.

Istočasno kot Gramsci je do istih zaključkov prišel tudi njegov dobri znanec, Piero Gobetti, ki pa je stal na strani meščanskih levičarjev demokratov.

Danes slede Gramsciju in Gobettiju številni zgodovinarji, ker sta zgodovina in razvoj dokazala, da sta imela prav. Fašizem je reakcionarna sila, ki se rodi v gospodarsko in politično zaostali državi, kjer meščanskemu razredu ni uspelo ostvariti najosnovnejših demokratičnih oblik oblasti, kjer je ljudstvo mnogokrat zaostalo, spričo tega z lahkoto potisnjeno ob stran, če ne celo pritisnjeno ob tla.

Motil se je torej Stalin, ki je trdil, da je fašizem imperialistična oblika propadajočega kapitalizma. Po tej trditvi bi se moral pojaviti tudi v ZDA, Angliji, Franciji, ki jih je v tridesetih letih svetovna kriza kar do temeljev pretresla. Toda, ne! Zavladal je v Nemčiji, poraženi v vojni, ki spričo prusovskega nastanka meščanske revolucije ni doživela polne zmage, da bi ji dala smer in temelj. Bolj ali manj fašistične vladavine so, ob Italiji in Nemčiji, nastale še v Španiji, Portugalski, Avstriji (Dolfussov režim), Jugoslaviji, na Madžarskem, Poljskem, pa še na Slovaškem in v Pavelićevi državi. Res pa je, da je vsako teh gibanj imelo svoje posebnosti v nastanku in razvoju, ustvarilo je svoje oblike oblasti, združenj, ker je do neke mere imelo svoje posebne cilje. Tudi metode so se razlikovale. K temu pa še dodajmo, da razvoj ni nikjer potekal premočrtno. Poti so bile cikcakaste, prave kačje ride. Izplača se nekoliko pogledati v ozadje fašističnega razvoja.

Očetje, pobudniki rašizma. Evropa je dosegla konec preteklega stoletja močan razmah kapitalizma, razvoja industrije in trgovine. Med večjimi evropskimi silami je že prihajalo do napetosti, šlo je za surovine in prodajo izdelkov, za kolonije in trge. Tekma je postajala vedno hujša. V tej je zaostala Nemčija, nastala kot združeno cesarstvo šele leta 1871, in njena zaveznica, ob zaostali avstro-ogrski monarhiji, Italija, ki je bila le za deset let starejša, a zdaleč bolj šibka in revna. Če je Nemčija imela močno industrijo, ji je manjkalo surovin, zato se je razgledovala po kolonijah na vzhodu in jugu. Italija je bila na težjem, njena industrija ni bila sposobna konkurirati, pa še s Francijo je bila skoraj od nastanka v sporu. Šlo je za oblast v Sredozemlju, kjer je latinska sestra pobrala vse, Tunis, Alžir, Maroko, pustila pa ji je le peščeno Libijo.

Prav v Nemčiji in Italiji so se najbolj razmahnile ideje skrajnega nacionalizma, ki je nujno vodil v imperializem. Italija je svoje vzore iskala pri nemških mislecih, od Hegla do Nitscheja, vsi ti so v Italiji naleteli na hvaležna ušesa.

Italijanski nacionalizem se je v stranko organiziral šele l. 1910 (sestanek v Firencah), ali že leta 1903 je imel svojo revijo «Il Regno», ki jo je urejal voditelj nacionalistov Corradini. Italijani so drugačen tip od pruskega militarista. Nastopajo kot potomci Rimljanov, ki so evropski kulturi posredovali pravni čut, izklesali jezik do viška in odkrili svetu retoriko. Če je Nemec gledal nazaj, je našel le Germanijo, moč, silo, boj, in to napadalni boj, s katerim se zasedajo dežele. Tudi italijanski nacionalisti so sprejeli vse zahteve po «moči» in «sili», ali znali so jih obdati z lepimi besedami: «Množica ne velja nič, občudovati je treba veličine, može mislece in vojskovodje... zatorej proč s slabici z vsem, kar se imenuje demokracija, svoboda, bratstvo, enakost!». Te ideje je razvijal v reviji «Il Regno» pisatelj Papini. Po I. svetovni vojni se je «spreobrnil», postal katoliški, napisal knjigo «La storia di Cristo», za katero je prejel Nobelovo nagrado, al' fašizmu je ostal zvest. Se živeči pisatelj Prezzolini je postavil zahtevo po «močnem možu», ki naj bi popeljal Italijo k slavi. Mož je imel poteze Cezarja in ljudskega tribuna iz srednjega veka, Cola Rienza. Tudi Mussolini ju je kasneje, kot dober igralec, posnemal.

Da je nacionalist moral nastopiti proti socialistom, proti delavstvu, je razumljivo. No, nemški Nitsche je pisal tako, da so nacionalisti morali priti do zaključka: Eni so tu da vladajo, drugi pa, da ubogajo in delajo. Razredne razlike so nujne, kar pa zadeva razredni boj, je pa to upor sužnjev».

(Nadaljevanje sledi)

IVO JUVANČIČ

Petra Zandegiacomo v galeriji Tribbio

Katalog razstave risb Pedre Zandegiacomo v galeriji Tribbio, navaja le pet osebnih razstav. Zato pa je nasprotno dolga vrsta navedb krajev skupnih razstav, ki se jih je udeležila, med katerimi so benečki bienal, rimski quadrienal ter razstave v Ljubljani, na Dunaju in v New Yorku. Značilnost te slikarke je v dosledni vztrajnosti prikazovanja ljudi skozi vsa nemirna leta zadnjih likovnih preobratov. Podaja pa človeka prvenstveno v skupinah in v podrobno obdelanem okolju. Tako postajajo njena dela nujno opisno pripovedna. To se posebno opaža na tej razstavi 46 monotipij v enobarvni izvedbi. V njih se je nenavadno razbohotila znana bujnost domišljije Pedre Zandegiacomove vse preko pravličnosti zmajev, nestvorov in čarovnic na metlah do meje fantastičnosti, ki jo doseže v pretisku «Objem med zvezdami». Menimo, da je najpristnejša izrazna sila slikarke bolj v takih delih kot v oljih. Njene grafike pa so se pričele vedno pogosteje pojavljati na razstavah šele pred nekaj leti. Že sprva so vzbujale pozornost poznavalca po svoji nenavadni obdelavi. Se pa sedanji listi močno razlikujejo od nekdanjih po zameglenosti obrisov značilnih del. V novih listih nas predvsem preseneča ostrina obrisov in belina ploskev sredi mehko zrnate podlage, ker je slikarka za odrivanje barve na pretisni plošči zamenjala čopič z gladko prirezanimi trščicami. Ta novi prijem ji omogoča prav tisto izredno čisto risbo in nenavadno učinkovitost likov ljudi, ki pa so bolj slični antropomorfnim stvorom nezemskega izvora, odetim v človeške obleke ter se bore z zmaji, okostnjaki, hudiči in sami s sabo, kot pijanci, klovni in podobno. Kljub temu pa je v njih nekakšna abstraktna telesnost, kar Zandegiacomova ne zanika.

MILKO BAMBIČ

Zadnji koncert v Miramaru

Res ne moremo reči, da je imel letošnji kratki ciklus simfoničnih koncertov v miramarskem parku veliko sreče z vremenom. Tudi v soboto je vse kazalo, da koncerta ne bo; ker pa je bil to zadnji koncert, so se končno odločili za izvedbo, ki je tudi srečno prišla do konca, kljub temu, da se je zdelo, da bo zdaj zdaj prišlo do naliva in da je precej močan veter oviral izvajanje orkestra.

Seveda je pod takimi okoliščinami zelo težko dobiti pravi vtis tako o zmožnostih dirigenta kakor tudi o pripravljenosti orkestra. Sicer pa je kljub temu bilo opazno, da je Gaetano Delogu, dirigent sobotnega koncerta, zelo nadarjen za dirigiranje, za kar je tudi dokaz dejstvo, da je pred kratkim — januarja meseca letos — prejel prvo nagrado na natečaju za dirigente «Dimitri Mitropulos» v New Yorku in da je za sezono 1968-69 povabljen v New York kot asistent Leonarda Berensteina pri Newyorški filharmoniji in v Washington kot asistent Howarda Mitchella, dirigenta tamkajšnjega simfoničnega orkestra.

Zahtevni program sobotnega koncerta je obsegal skladbe Martuccija «Notturno in Noveletta», Mendelssohna «Koncert za klavir in orkester v g-molu št. 1 op. 25», Debussyja «Prélude à l'après midi d'un faune» in Stravinskega suito iz baleta «Zar ptica», ki je tudi najbolj navdušila občinstvo. Kot solist je v Mendelssohnovem koncertu nastopil pianist Rodolfo Caporali, ki se je prav pred kratkim vrnil z uspele turneje po Sovjetski zvezi. Občinstvo je za odlično izvajanje zahtevnega koncerta nagradilo solista z navdušenim ploskanjem, katerega sta bila deležna tudi dirigent in seveda orkester Tržaške filharmonije, posebno ob zaključku koncerta.

— h —

IVAN REGENT:

SPOMINI

69.

In tako je šlo mesece in leta. V Moskvi in tudi drugod v Sovjetski zvezi je bilo kmalu mnogo ljudi, ki so zaradi tega, ker so bili priče aretacijam poštenih, predanih in navdušenih komunistov, začeli sami sebe prepričevati, da bodo prej ali slej prišli tudi oni na vrsto. Med njimi je bila npr. italijanska tovarišica Elodia Manservigi, ki je večkrat prihajala k nam na dom. Bala se je tega, kar se je okoli nje dogajalo, in nekega dne je rekla: «Tudi po mene bodo prišli in jaz sem že pripravljena. Pripravila sem si že kovček. Ko pridejo, ga bom vzela in šla z njimi.» Mislil sem si, zakaj neki bi jo aretirali, ko pa ima sina v sovjetski vojski (v kateri je med drugo svetovno vojno padel kot rdečearmejec). Toda njene slutnje je niso varale. Kmalu so jo aretirali. V koncentracijskem taborišču v Rusiji je preživela petnajst let.

Nekega dne so me pozvali, naj pridem v kadrovski oddelek Kominterne. Šel sem in v kadrovskem oddelku dobil tovariša, ki me je začel spraševati, kako sem prišel v Sovjetsko zvezo in zakaj. Rekel sem mu, naj o tem povpraša sekretarja KP Italije, tovariša Togliattija. Vprašal me je, če sem bil kdaj trockist. Odgovoril sem mu, da bi bil že zdavnaj zletel iz Partije, če bi bil trockist. Potem je zahteval, naj napišem svoj življenjepis. Rekel sem mu, da bi ga, če bi vedel, da ga potrebuje, prinesel od doma že natipkanega, kajti tolikokrat sem že moral napisati svoj življenjepis, da imam po nekaj izvodov svojega življenjepisa zdaj vselej v zalogi. Kljub temu mi ni preostalo drugega, kot da sem ga na kadrovskem oddelku Kominterne napisal znova. Ko sem napisal življenjepis, mi je rekel, da lahko grem.

Ko sem odhajal, sem srečal v veži Rada Vujevića, ki mi rekel: «Lahko si srečen, vidiš, tebe so že poklicali, mene pa še ne. Mislim, da je zdaj najbolj pametno, če človeka aretirajo, kajti bodoči kongres KP Jugoslavije bo v zaporu!» Odgovoril sem mu, naj si nikar ne želi, da ga povabijo v Kominterno, ker tudi to ne pomeni nič dobrega.

Čez tri dni sem čisto slučajno izvedel, da so tovariša, ki me je na Kominterni zasliševal, zaprli. Čez teden dni so aretirali vse tri brate Vujević, Sima Markovića, tovariša Senka, ki je postal general v španski državljanski vojni, tovariša Kubarića in njegovo ženo, nekega španskega borca, ki je v Španiji izgubil roko in bil nekaj časa v Moskvi zastopnik KPJ pri Kominterni itd., itd.

Odkar so se začele aretacije pa do začetka druge svetovne vojne, se v Moskvi niso pogovarjali ljudje o drugem, kot o tem, koga so ponoči zopet aretirali. Ljudje so hodili preplašeno po cestah. Nihče ni več vedel, ali bo naslednji dan še svoboden ali ne.

V hiši, kjer sem stanoval, so aretirali okrog dvanajst ljudi. Aretirali so ponoči, vendar nismo nikdar slišali, da bi ponoči kdo hodil po hiši. Na drugi strani hodnika je prav nasproti sobe, v kateri smo živeli Malka, Mara in jaz, stanoval neki bolgarski profesor. Nekega dne so ga povabili na CK Sovjetske zveze, odkoder se ni več vrnil. Znova smo ga videli šele čez nekaj let. Nikomur ni hotel povedati, kako je bilo v zaporu.

Neke nedelje sem bil povabljen v urad, ki je bil nedaleč od mojega stanovanja. Misleč, da opravimo vse zelo naglo, je šla z menoj tudi Malka. Na uradu sva čakala pol ure, morda celo več. Nazadnje sem zaslišal iz sobe, pred katero sva stala z Malko, tale stavek: «Ni on, to mora biti nekdo drug!» Ker sva stala pred sobo samo Malka in jaz, sem takoj vedel, da stavek leti name. Verjetno sem bil komu zelo podoben. Takoj potem, ko je bil izrečen omenjeni stavek, je iz sobe prišel neki uradnik in mi rekel, da lahko grem. Tega mi ni bilo treba reči dvakrat. Z Malko sva kar bežala iz urada. Ta dogodek pove, s kakšno lahkoto so odgovorni ljudje obtoževali najrazličnejše tovariše, ko bi morali obtožiti predvsem sami sebe.

Ko se je začela španska revolucija, se je priglasil za Španijo tudi tovariš Anton Ukmar (Ogenj), ki je bil takrat zaposlen pri glavni moskovski cenzuri. Preden je odšel, me je naprosil, da bi za čas, ko bo odsoten, prevzel njegovo delo pri cenzuri. Prevzel sem ga, toda samo za tri ure dnevno, ker več nisem utegnil. Delo pri cenzuri ni bilo niti težko niti zanimivo. Pošto in tisk smo razdeljevali na štiri kategorije prejemnikov: prva kategorija prejemnikov je lahko dobila vse, kar koli je prišlo iz inozemstva ali drugod. Tej kategoriji prejemnikov so pripadali le redki visoki voditelji. Druga kategorija prejemnikov je dobivala nekaj manj, nikoli pa nobene tiskovine ali pisma, v katerem bi bilo omenjeno ime Trockega ali trockizem, tudi v tem primeru ne, če je bila vsebina pisma ali tiskovine naperjena proti Trockemu. Tretja kategorija je dobivala še manj pošte, četrta nič. Redko katero pismo iz inozemstva je smelo doseči svoj naslov.

Moja naloga v cenzurnem oddelku je bila cenzurirati italijanske, jugoslovanske, francoske in deloma tudi španske tiskovine in pisma. V treh urah sem navadno izčistil ogromno število tiskovin, se pravi, da sem jih ogromno vrgel v koš. Nekega dne je prišel k meni načelnik cenzure in me prosil, da bi do drugega dne, se pravi čez noč, prečital neko špansko knjigo. Drugi dan naj bi mu jo vrnil z mojim podpisom, kar bi pomenilo, da gre knjiga lahko v prodajo. Knjiga je imela dvesto petdeset strani, če ne več. Odgovoril sem mu, da je moje znanje španskega jezika tako pomanjkljivo, da cenzure ne morem prevzeti. Načelnik je silil vame več kot pol ure in mi med drugim rekel, da se mi izplača sprejeti delo, ker bom zaslužil s cenzuro te knjige veliko denarja.

(Nadaljevanje sledi)

Danes bodo matere in očetje ponovno objeli svoje sinove, ki se vrnejo iz Makarske ob 8.50. Prosimo starše, da jih pričakajo na avtobusni postaji, na Trgu Libertà, nekoliko pred napovedano uro. — Na sliki vidimo fante pred hišico, katera jim je bila za petnajst dni prijetno bivališče v otroški vasi na Baškem polju pri Makarski. — Ne dvomimo, da jim bo ostala še dolgo v spominu in si jo bodo prihodnje leto spet želeli obiskati

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Pred časom vložena vsota, se vam bo v kratkem bogato obrestovala. Bodite vljudni in ustrežljivi do vsakogar.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Odpravili se boste na potovanje, ki ne bo samo prijetno, marveč tudi koristno. Draga oseba bo do vas še nekaj časa nezaupljiva.

DVOJČKA (od 21.5. do 20.6.) Ne postajajte oholi spričo uspehov, ki niso prišli samo po vaši zaslugi. Izboljšani čustveni pogoji.

RAK (od 21.6. do 22.7.) Od gozda ne vidite dreves: nujno potrebno je, da tudi posameznim stvarem posvetite ustrezno pozornost. Zadoščenje z najmlajšimi.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Brez večjega napora boste dosegli to, za kar se že več časa potegujete. Vzpostavljeno čustveno ravnotežje.

DEVICA (od 23.8 do 22.9.) Brezpričakovana pomoč v obliki denarnega zneska. V ljubezni ni mesta za dvoumnost.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Znašli se boste v zadregi, ker ne boste mogli izpolniti obljube. Radosten dogodek v družini.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Nikar se ne mučite z vprašanjem, ki ga ni moč rešiti. Verjetno se boste pobotali z drago osebo.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Neko poslovno sporočilo vas bo neprijetno presenetilo Stanje v družini se bo izboljšalo.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Vsekakor preprečite, da bi se drugi ponašali z vašimi zaslugami. Preveč ste neodločni v ljubezenskih odnosih.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Ne odpovejte se načrtu, ki ste zanj žrtvovali toliko časa in energij. Nagrajeni boste za svojo zvestobo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Nepričakovana pomoč v obliki denarnega zneska. V ljubezni ni mesta za dvoumnost.

RADIO TRST A

SREDA, 24. JULIJA 1968

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Slov. pesmi - 12.00 Pianist McKenzie - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasbeno potovanje - 17.00 Pacchiorijev ansambel - 17.30 Glasba za vaš transistornik - 18.15 Umetnost - 18.30 Kumer: «Ljudske pesmi» - 18.55 Dommerusov ork. - 19.10 Higiena in zdravje - 19.20 Razkuštrane pesmi - 20.00 Šport - 20.35 Simf. koncert - 21.15 Za vašo knjižno polico - 22.30 Zabavna glasba.

Trst

12.05 Lahka glasba - 12.25 Tretja stran - 13.40 Puccini: «Madama Butterfly».

Koper

7.30, 8.30, 12.30, 15.00, 17.00 Poročila - 8.10 Jutranja glasba - 9.00 Popevke - 9.30 Romantične skladbe - 10.00 Pod senčnikom - 11.15 Nove plošče - 11.30 Današnji pevci - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.00 Liszt, Novak in Borodin - 14.30 Fumorama - 15.15 Nove plošče - 15.30 Ritmi - 16.00 Prenos RL - 16.30 Lahka glasba - 17.45 Verdi - 18.40 Ritmi - 19.00 in 20.30 Prenos RL - 20.00 Orkester Mitchell 23.10 Jazz - 23.35 Komorna glasba.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 10.05 in 11.30 Ura glasbe - 12.05 Kontrapunkt - 13.20 F. Cigliano - 14.45 Plošča za poletje - 16.00 Program za najmlajše - 17.05 Glasba za mladino - 19.15 Radijska priredba - 20.15 A. Nediani: «Estate» - 22.00 Simf. koncert.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkestri - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Roman - 10.40 Glasba po željah - 11.41 Plošča za poletje - 13.00 Pisan spored - 14.04 Juke box - 15.15 Flavtist Mario Ancillotti - 16.00 Neapeljske pesmi - 16.35 Popoldanski spored - 18.20 Poljudna enciklopedija - 20.01 Verdi: «Trubadur» 21.00 Jazz - 22.40 Nove ameriške plošče.

III. program

10.00 Operna glasba - 10.50 Beethoven - 12.45 Simf. koncert - 14.30 Sopranistka Gloria Davy - 16.15 Sodobni skladatelji - 18.15 Gospodarstvo - 18.45 Lahka glasba - 19.15 Koncert - 20.30 Bartok in Kodaly - 21.00 Glasbeni program - 22.30 Sodobno japonsko pripovedništvo.

Filodifuzija

8.00 K. D. von Dittersdorf, Rubinstein, Schubert. Schumann - 12.30 Operna glasba - 8.30 Glasba z vsega sveta - 10.00 Jazz, pesmi, orkestri itd.

Slovenija

7.00, 8.00, 10.00, 14.00, 20.30 Poročila - 8.25 Informativna oddaja - 9.08 Glasbena matineja - 10.00 Pravljice in zgodbe - 10.15 Počitniški pozdravi - 10.30 Orkestri - 11.15 Pri vas doma - 13.10 Z. Ciglič - 13.30 Kmetijski nasveti - 13.40 Slov. narodne pesmi - 14.30 Priporočajo vam... 15.05 Igramo za razvedrilo - 15.35 Poslušalci čestitajo - 16.40 Kvartet «Savski val» - 17.00 Vsak dan za vas - 18.05 Mladina sebi in vam - 19.15 L. Delibes - 19.45 Naš razgovor - 20.00 Lahko noč, otroci! - 20.15 Glasbene razglednice - 21.00 Mozart: «Don Juan» - 23.40 Zabavni zvoki - 24.05 Jenevski: Pesmi.

Ital. televizija

18.15 Program za mladino - 19.45 Šport in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Almanah - 22.00 Športna sreda - 23.00 Dnevnik

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.15 Film «Achtung! Banditi!» - 23.00 Franco Scarica.

Jug. televizija

21.00 in 23.45 Poročila - 19.40 Kljukčeve dogodivščine — posnetek Dubrovniških poletnih prireditev - 20.56 Pesem poletja - 21.35 Prvo dejanje baleta Giselle - 22.25 Od Plečnika do današnje arhitekture - 22.55 Portret ženske v rdečem — film.

Goriško-beneški dnevnik

ODLOK POKRAJINSKEGA ODBORA ZA CENE

Sladkor proste cone po 95 lir kg?

Veletrgovci nočejo sprejeti te cene in zaradi tega odklanjajo uvoz v Gorico in Sovodnje

Sladkor proste cone po 95 lir za kilogram? To je najnovejša vest na polju sladkorne pravde, ki se že nekaj mesecev bije v Gorici okrog kontingenta 20.000 stotov (2 milijona kilogramov) sladkorja, ki se lahko uvaža in potroši na področju goriške proste cone, ne da bi se zato plačale razne državne pristojbine.

Lani so sladkor proste cone prodajali po 130 lir kilogram in veletrgovci, ki sladkor uvažajo na področje proste cone, so trdili, da so pri kupčiji zaslužili le majhne vsote. V zadnjem času pa je cena sladkorju na mednarodnem trgu za malenkost padla in veletrgovci so skušali ohraniti prodajno ceno na dostojni višini.

V začetku tega leta je minister za delo v posebnem pismu goriški trgovinski zbornici izjavil, da je treba zakonito urediti prodajo sladkorja na področju goriške proste cone, ker je nedopustno, da se odda celoten kontingent določenim domačim podjetjem, ne da bi se pri tem napravilo javne dražbe, na kateri bi lahko sodelovala tudi podjetja iz ostalih krajev države. Ob tem pismu so goriški veletrgovci letos februarja ponudili nabavo sladkorja in prodajo istega po 110 lir kilogram, a upravni odbor trgovinske zbornice, v kateri sedi prvič zastopnik Delavske zbornice in sicer Elio Zuliani, ki je tudi občinski svetovalec, je odobril stališče ministrstva za trgovino. Na drugi seji je upravni odbor trgovinske zbornice, z izjemo Zulianija, spremenil prej sprejeto stališče, da bi ugodil zahtevam goriških veletrgovcev.

Zadeva je prišla v javnost potem ko so sindikalne organizacije priredile tiskovno konferenco, na kateri so prikazale vso zadevo s polno kopico dokumentov, med katerimi so bili tudi zapisniki seji upravnega sveta trgovinske zbornice, njegovi sklepi, pismo ministra, itd.. Vložene so bile tudi interpelacije v deželni svet (interpelant Bergomas) in v Parlament (interpelant Lizzero). Prišlo je do nekaterih odstavk v upravnem odboru Trgovinske zbornice in v začasnem odboru za upravljanje proste cone, ki deluje pri trgovinski zbornici. Zveza trgovcev je dala nalepiti dolg plakat, v katerem je branila stališče veletrgovcev.

Izvedeli smo, da je prejšnji teden pokrajinski odbor za cene, ki deluje na goriški prefekturi, sklenil, da se mora sladkor prodajati po 95 lir kilogram. Ta sklep so sprejeli po preučitvi položaja na uvoznem tržišču. Nekaj dni prej so veletrgovci ponudili prodajno ceno 100 lir kilogram.

35 lir manj na vsakem kilogramu pomeni morda malo za žep povprečne goriške ali sovodenjske družine, kajti tistih nekaj kilogramov, ki jih vsaka družina dobi vsaki mesec pomeni morda prihranek kakih sto lir. Razlika v ceni pa bo pomenil manjši zaslužek za nekaj veletrgovcev, ki gre v desetine milijonov, saj kontingent znaša 2 milijona kilogramov.

Po odloku prefekture so se baje veletrgovci uprli in nočejo uvoziti sladkorja, trdeč da bi pri manipulaciji premalo zaslužili. Goričani in Sovodenjci pa čakajo še obroke iz letošnjega januarja.

Izvedeli smo, da bodo sindikalne organizacije zahtevale od prefekture, naj uveljavi možnosti, ki ji daje zakon in da povabi kako, drugo podjetje iz Gorice ali iz drugega kraja naj uvozi sladkor na področje proste cone.

Izvedeli smo tudi da nameravajo sindikalne organizacije pričeti slično akcijo tudi kar se tiče kontingenta mesa in masla, kjer veljajo prav tako olajšave proste cone, ki pa jih goriški potrošniki niti ne občutijo. Pri mesu bi se dalo dobiti za okrog 250 lir pri kilogramu nižjo ceno, nekaj podobnega bi bilo lahko tudi pri maslu. saj se danes maslo uvaža iz držav skupnega evropskega tržišča po okrog 300 lir za kilogram. Potrošnik pa ga še vedno plačuje po 900-1000 in še več lir.

Goriška in sovodenjska javnost upravičeno pričakuje uspešen zaključek akcije, ki so jo pričele sindikalne organizacije.

SINDIKALNE VESTI

Stavka mestnih avtobusov in tekstilcev v Podgori

Spor med gradbinci in delodajalci se vedno bolj zaostruje - Stališče občinske uprave do stavke ATG

V skladu z napovedjo od prejšnjega tedna so tri sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL proglasile za danes 24. t.m. enourno stavko uslužbencev mestnih avtobusov v Gorici. S tem hočejo protestirati zaradi dejstva, da občinska uprava ni hotela sprejeti zahtev teh uslužbencev, potem ko je kar 6 mesecev odlašala s svojim odgovorom na prejšnje pismo sindikalnih organizacij v zadevi. Kot znano gre za priznanje in izplačilo enkratne nagrade za izredno delo, ki ga morajo zadnja leta opravljati uslužbenci zaradi skrčenega števila osebja pri mestnih avtobusih.

Prav tako danes se bo izvedla tudi 24. urna stavka delavk in delavcev v Tognellovi tekstilni tovarni v Podgori, zaradi odklonilnega stališča glavnega vodstva v Milanu in krajevnega vodstva tovarne v Podgori, kjer so zavrnili nekatere sindikalne predloge in zahteve za izboljšanje delovnih pogojev.

V ponedeljek 22. t.m. bi moral biti na pokrajinskem uradu za delo sestanek med sindikalnimi predstavniki gradbenih delavcev in predstavniki zveze industrijcev, ki so ga zahtevali sindikati ob priliki stavke, ki je bila v ponedeljek 15. t.m. Namesto svojih predstavnikov pa je zveza industrijcev poslala uradu za delo le pismo, v katerem je postavila na glavo zadevo glede zapore gradbišč za enotedenske počitnice v sredi avgusta. Zaradi tega je sindikat gradbenih delavcev pri CGIL sklical sejo vodstva, ki bo jutri, v četrtek, da bi proučili položaj in se dogovorili o eventualnih nadaljnih ukrepih.

V zvezi z današnjo stavko mestnih avtobusov je občinski odbornik Rovis poslal tisku dolgo pismo, v katerem odklanja stališče sindikatov kot nepravilno ter zagovarja stališče občinske uprave. Obenem poudarja, da so uslužbenci avtobusov za izredno delo prejeli tudi izredno plačilo, ki je lani obremenilo občinsko upravo za 9.5 milijona lir. Obširneje bomo to poročilo objavili prihodnjič.

Zaradi kanalizacije zaprte goriške ulice

Občinska uprava v Gorici sporoča, da bodo zaradi gradnje mestne kanalizacije s takojšnjim učinkom in do zaključka del zaprte naslednje goriške ulice:

Zorutti, Galvani, Volta, Ferraris in Borsi.

Zaporo posameznih ulic bodo izvajali po odsekih po potrebi in poteku gradbenih del.

DR. GUIDO MANZINI ravnatelj državne knjižnice v Gorici je z odlokom ministra za šolstvo pred kratkim napredoval za ravnatelja knjižnice druge stopnje. Čestitamo.

ZARADI SAMOVOLJNIH UKREPOV

Jutri protestna stavka tudi v tekstilni tovarni v Sovodnjah

Z njo hočejo prisiliti vodstvo, da upošteva tudi pravice delavcev

V tekstilni tovarni v Sovodnjah je že dalj časa vladala vedno večja napetost med delavstvom zaradi samovoljnega povečanja delovnega ritma, povečanja števila strojev na posameznega delavca ali delavko, ter zaradi strogega sistema nadzorstva nad delavstvom. Te in druge je vodstvo tovarne začelo samovoljno izvajati in jih iz dneva v dan zaostrovalo.

Spričo takega položaja in stalnih pritožb prizadetih delavcev na svojih sindikatih, so se včeraj sestala pokrajinska tajništva treh sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL, da bi proučili nastali položaj. Ugotovili so, da postajajo delovni pogoji v tej tovarni vedno težji ter je nujno potrebna odločna akcija, da se prepreči nadaljnje poslabšanje. Zato so sprejeli sklep, da proglasijo v sovodenjski tekstilni tovarni 24 urno protestno stavko, ki jo bodo izvedli jutri, v četrtek in sicer od 6. ure zjutraj pa do 6. ure v petek 26. t.m.

S to stavko hočejo opozoriti vodstvo tovarne na obstoječe nezadovoljstvo ter ga pripraviti do tega, da prekliče omenjene ukrepe, ki jih je uvedlo samovoljno ter v škodo prizadetih delavcev.

Čiščenje državne knjižnice

Ravnateljstvo državne knjižnice v Gorici, Ul. Mameli 12 sporoča, da bo zaradi običajnega poletnega čiščenja ostala knjižnica zaprta od 1. do 18. avgusta. V tem času bo samo ob delavnikih posloval urad za izposojanje knjig od 10. do 11. ure in to samo za vračanje knjig, ki so jih čitatelji vzeli na dom.

Od 19. avgusta dalje bo knjižnica poslovala po poletnem urniku ter bo odprta samo dopoldne od 9. do 12. ure.

Srečanje izseljencev v soboto v Vipavi

Podružnica Slovenske izseljenske matice v Novi Gorici bo tudi letos organizirala srečanje jugoslovanskih izseljencev, ki so prišli na kratek poletni oddih v matično domovino. Letos bo že VI. tako srečanje ter ga pripravljajo za soboto 27. julija v Vipavi.

Program predvideva v prvih popoldanskih urah ogled zadružne vinske kleti v Vipavi. Ob 17. uri bo na trgu koncert godbe na pihala iz Ajdovščine. Ob 19. uri bo kulturni del proslave s pozdravi izseljencev in drugih gostov ter z recitacijami in petjem. Ta del se bo vršil pri restavraciji «Pod skalco» ter bodo pri njem sodelovali tudi recitatorji ter pevski zbor «Srečko Kosovel» iz Ajdovščine. Prireditev se bo zaključila z ljudskim rajanjem pri katerem bo igrala godba JLA iz Ajdovščine.

Prireditelji vabijo k udeležbi vse izseljence, ki se v tem času mudijo na oddihu v domovini.

Zanimanje za turistične ceste v krminski občini

Na sedezu PSU v Krminu je bil pred nekaj dnevi sestanek odbora tamkajšnje sekcije, ki mu je prisostvoval tudi pokrajinski odbornik Waltritsch, da bi prikazal nov moment, ki je nastal v ureditvi turističnih cest. Na podlagi teh izvajanj so člani krajevnega odbora dali mandat občinskim svetovalcem naj stavijo predlog, ki naj ga potem krminska občina posreduje pokrajinski upravi, o vključitvi treh cest v seznam turističnih cest. Gre za cesto, ki pelje s Subide v Koprivo, cesto s Subide na Krminsko goro in cesto za železnico v kraj Pradis. Upajo, da bo za te ceste denar na razpolago leta 1970

Ljubljanski folkloristi nastopili v Zagraju

V nedeljo je bila v Zagraju vsakoletna šagra, ki jo prirejajo domačini. V sklopu raznih prireditev so imeli letos goste iz Slovenije, in sicer folklorno skupino KUD «Tine Rožanc» iz Ljubljane, ki je nastopila s celovečernim programom jugoslovanskih narodnih plesov in pesmi. Njihov nastop je navdušil številno občinstvo, med katerim smo opazili tudi precej slovenskih rojakov iz sovodenjske in doberdobske občine.

Ušel je iz umobolnice in kradel v Tržiču

Prejšnji dan se je zglasil v neki konfekcijski trgovini v Tržiču neki mladenič in kupil več kosov obleke v skupnem znesku skoro 22 tisoč lir. V trgovini se je nato preoblekel, pustil zavoj s staro obleko tam in odšel ne da bi plačal račun. Prizadeti trgovec je prijavil zadevo tržiški policiji, ki je po njegovem opisu kmalu našla tatu ter ga zaslišala.

Ugotovili so, da je 29-letni Renato Marega iz Štandreža, Ul. Tabaj 29, ki je v nedeljo zvečer ušel iz pokrajinske umobolnice v Gorici, kjer je bil na zdravljenju. Prijavili so ga sodišču ter poskrbeli za njegov povratek v goriško umobolnico.

Iz tržiške bolnišnice

Včeraj se je moral zateči po pomoč v bolnišnico v Tržiču 42-letni Izidor Kolarič, iz Tržiča, Ul. XXIV. maja 21, ki se je pri padcu udaril v lobanjo ter se ranil na licu. Okreval bo v 20 dneh, ni pa hotel ostati v bolnišnici.

Na delu v ladjedelnici se je ponesrečil Luigi Davidé iz Starancana. Zdravnik mu je ugotovil rano na tilniku, ki mu jo je zašil. Okreval bo v 8 dneh.

Zaradi nenadne slabosti je padla na cesti 60-letna Elena Vicenzini-Busetto iz Starancana ter se pri tem ranila na tilniku in po obrazu z zlomom nosne kosti in čeljusti. Pridržali so jo za 15 dni na zdravljenju.

S steklom se je porezal

Včeraj ob 11. uri dopoldne so z rešilnim vozom Zelenega križa odpeljali v splošno bolnišnico v Gorici 14-letnega Massima Rosetta iz Gorice, Ul. Margotti 7. Deček se je malo prej porezal s kosom stekla na desnem zapestju. Ker pa rana ni bila nevarna so mu zdravniki nudili le prvo pomoč in ga poslali domov. Okreval bo v nekaj dneh.

Kino

Gorica

VERDI. 17.: «Alle quattro del mattino 2 uomini e 2 donne», E. OLynn in N. Brian. Ameriški film.

CORSO. 17.—22: «Polo i 6 non atterrate», E. O'Brian in C. Crawford. Ameriški film v barvah.

VITTORIA. 17.30—21.30: «I due seduttori», M Brando in D. Niven. Ameriški film.

MODERNISSIMO. Zaprto

CENTRALE. 17.30—21.30: «The viscount — furto alla banca mondiale», G. Mathews in F. Rey. Kinemaskope v barvah; mladini izpod 14 let prepovedan.

Tržič

AZZURRO. Zaprto.

EXCELSIOR. 17.30—22.30: «Lo scatenato», V. Gassman. Barvni film.

PRINCIPE. 18.30—22.15: «Suspense per un assassinio», A. Hishimura in K. Koio. Japonski film.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna PONTONI-BASSI v Raštelu št. 26; tel. 33-49.

TRŽIČ

Danes je v Tržiču odprta lekarna «Rismondo» dr. Rismondo, Ul. Toti 52, tel. 72-701.

RONKE

Danes je odprta lekarna All'Angelo — Sergio Olivetti — Ul. Roma 22 — tel. 77019.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

PLAVANJE — MLADINSKO SREČANJE

Mnogo obetajočih plavalcev v dvoboju Trst-Slovenija

Tržaška reprezentanca zmagala z 92:72 - V 7 ženskih disciplinah 4 zmage za Slovenijo, v vseh moških disciplinah pa zmagali Tržačani

TRST, 23. — V tržaškem pokritem bazenu je bilo nocoj zanimivo plavalno srečanje med moškima in ženskima mladinskima reprezentancama Trsta in Slovenije. Tako v tržaški, kot v slovenski vrsti je nastopilo več obetajočih mladih talentov, ki so prikazali ne le dobro tehniko, temveč tudi osnovno hitrost. Mladi plavalci so pokazali izredno borbenost in med posamezniki so izstopali s svojimi rezultati Mandelj Judita, Kraljič Alenka, Lugnani Franco, Zollia Giuliana in še nekateri drugi.

Obe reprezentanci se bosta avgusta meseca pomerili v povratnem srečanju, ki bo verjetno v Ljubljani.

REZULTATI:

200 m prosto ženske
1. Rus Alenka (S) 2'47"6
2. Novello Patrizia (T) 2'49"7
4. Ločniškar Elka (S) 3'09"3

200 m prosto moški
1. Coslovi Diego (T) 2'32"1
2. Potočnik Rafko (S) 2'34"4
3. Turk Igor (S) 2'35"8

100 m prsno ženske
1. Mandelj Judita (S) 1'26"4
2. Mosetti Marisa (T) 1'31"8
3. Marolt Andreja (S) 1'33"2

100 m prsno moški
1. Scocchi Diego (T) 1'22"4
2. Grozelj Bojan (S) 1'24"6
3. Zavrl Darko (S) 1'29"5

66 m hrbtno ženske
1. Kraljič Alenka (S) 51"7
2. Zetto Serena (T) 53"2

66 m hrbtno moški
1. Lugnani Franco (T) 44"3
2. Papagna Romeo (T) 50"5
3. Hercog Marko (S) 51"7
4. Potočnik Rafko (S) 53"2

133 m mešano ženske
1. Zollia Giuliana (T) 1'52"
2. Kraljič Alenka (S) 1'59"8
4. Paradič Vida (S)2'13"3

133 m mešano moški
1. Longo Guido (T) 1'48"9
2. Kramberger Tone (S) 1'49"
4. Slavec Janez (S) 2'03"1

66 m prosto ženske
1. Novello Patrizia (T) 46"8
2. Rus Alenka (S) 47"2
3. Ločniškar Elka (S) 51"5

66 m prosto moški
1. Schocchi Diego (T) 41"2
3. Gorše Tone (S) 43"6
4. Turk Igor (S) 46"8

66 m delfin ženske
1. Zollia Giuliana (T) 49"2
2. Jenkole Nevenka (S) 50"3
4. Jemark Majda (S)59"7

66 m delfin moški
1. Carabellese Gianfranco (T) 49"5
2. Kramberger Tone (S) 50"7
4. Slavec Vlado (S) 54"3

4x66 m mešano ženske
1. Slovenija (Kraljič, Mandelič, Jenkole, Rus) 3'27"8
2. Trst (Zetto, Mosetti, Zollia, Novello) 3'32"6

4x66 m mešano moški
1. Trst (Longo, Scocchi, Lugnani, Carabellese) 3'09"
2. Slovenija (Hercog, Grozelj, Kramberger, Gorše) 3'19"5

Končni rezultat:
1. Trst 92 točk,
2. Slovenija 72 točk.

Vodno smučanje v nedeljo v Trstu

TRST, 23. — V Trstu bosta v nedeljo na sporedu dve prireditvi v vodnem smučanju. Zjutraj ob 10. uri bo v Grljanskem zalivu skupina vodnih smučarjev priredila ekshibicijski nastop v raznih likih, vožnji v «piramidi», slalomu, vožnji z zastavami itd. Zvečer ob 20. uri pa bo v pristanu Sv. Justa nočni nastop iste skupine, ki bo izredno pester in slikovit.

Prireditev organizira ustanova «Riviera Triestina».

NOGOMET — SREČANJE VETERANOV

Tekma Sv. Križ-Triestina lekcija lepe nogometne igre

Med Tržačani nastopil dvakratni svetovni prvak Colaussi - Med gledalci tudi Rocco in Rivera

Številni gledalci, ki so v nedeljo popoldne prihiteli na občinsko nogometno igrišče v Nabrežini, so bili deležni res izrednega športnega užitka. Po dolgem času so lahko zopet videli «pri delu» številne nekdanje priljubljene nogometaše, ki so često oblekli celo dres italijanske državne nogometne reprezentance. Med seboj sta se namreč pomerili enajsterici veteranov Sv. Križa in Triestine.

Izredno lepo srečanje se je zaključilo pri rezultatu 5:3 v korist Tržačanov, ki so navdušili občinstvo predvsem z izredno lepimi akcijami Colaussija in Trevisana, pa tudi ostali del moštva je prikazal zelo dopadljivo igro, ki bi lahko bila v marsičem nogometna lekcija mlajšim nogometnim generacijam.

Pred napadi tega odličnega moštva so se Križani branili mirno, urejeno in z nevarnimi protinapadi. Da niso igrali le podrejene vloge dokazujejo kar trije goli, ki so jih dosegli. Najlepšega je poslal v nasprotno mrežo Švab, pa tudi Sulčič Silvan se je izkazal, ko je z glavo preusmeril usnje med vratnici. Če je ekipa Sv. Križa utrpela razmeroma časten poraz, gre to precej na račun odličnega vratarja Kocjančiča, ki je res izredno branil zelo močne in nevarne strele Trevisana, Colaussija in Bergamasca.

Med občinstvom sta bila deležna velike pozornosti in izrazov simpatije Nereo Rocco in pa član italijanske državne reprezentance Gianni Rivera, ki je moral razdeliti svojim številnim oboževalcem celo vrsto svojih podpisov.

Srečanje je vsekakor izredno uspelo, za kar ima mnogo zaslug (kot organizator) lastnik kriškega bara «Sport» g. Lucijan Tence. Po srečanju sta bili obe enajsterici povabljeni na skupno večerjo v Sv. Križu. V imenu Triestine se je zahvalil za izredno prisrčen sprejem Colaussi, ki je tudi obljubil, da se bo tržaško moštvo tudi prihodnje leto z veseljem odzvalo povabilu na zopetno prijateljsko srečanje med obema ekipama. Odgovoril mu je Dušan Košuta, ki je dejal, da se Križani čutijo počaščeni, da lahko gostijo v svoji sredi moštvo s takimi igralci, ki so ponesli ime in čast našega mesta po vsem italijanskem polotoku, posebno pa, da lahko gostijo tudi Colaussija, dvakratnega svetovnega nogometnega prvaka.

Moštvi sta nastopili z naslednjimi igralci:

Triestina: Nuciari, Potasso, Valenti, Miniussi, Valcareggi II, Petagna, Bergamasco, Giannini, Helmerssen, Rosetti, Trevisan, Santelli, Renosto, Colaussi, Bernardi, Uxa, Bubnich in Maluta.

Sv. Križ: Fonda G., Hervatič A., Košuta D., Nardo, Sulčič S., Kocjančič M., Sosič L., Švab M., Starc A., Tence L., Tence D., Ukmar V.

Srečanje, ki je bilo izredno korektno, je sodil mednarodni sodnik Cadelli.

OBVESTILA

Odbojkarski tečaj v Rovinju

Vodstvo odbojkarskega tečaja v Rovinju obvešča vse udeležence prve izmene (moški), da bo odhod iz Trsta danes v sredo 24. t. m. ob 13. uri s parnikom. Vsi tečajniki naj se zbero na pomorski postaji točno ob 12.15, ker morajo opraviti carinski pregled.

ATLETSKI ODSEK SZ BOR obvešča svoje atlete in atletinje, da je tržaški občinski stadion «Grezar» odprt za treninge vsak dan od 16. ure dalje.

ODTUINTAM

ODBOJKA

Mladinski turnir v Neaplju

NEAPELJ, 23. — Na mednarodnem mladinskem odbojkarskem turnirju v Neaplju, ki je bil v zadnjih dneh preteklega tedna, je pri moških zmagala Italija, pri ženskah pa Izrael.

Izidi moškega turnirja so bili taki: Italija — Belgija 3:0, Francija — Belgija 3:2, Italija — Francija 3:1.

V ženskem delu tekmovanja ni nastopila alžirska reprezentanca, zato sta Italija in Izrael odigrala dve tekmi. V obeh so zmagale Izraelke s 3:0.

Za italijansko reprezentanco je nastopala tudi članica Sž Bor iz Trsta Sonja Pernarčič.

VESLANJE

Tržačani drugi na Vrbskem jezeru

VRBA, 23. — Na mednarodni mladinski veslaški regati na Vrbskem jezeru na Koroškem so se najbolje odrezali Dunajčani. Zadnje mesto pa je zasedla reprezentanca Slovenije, ki je nastopila precej okrnjena. Slovenski veslači so namreč istočasno nastopili tudi na regati «olimpijskih upov» v Jajcu v Bosni.

Končni vrstni red regate na Vrbskem jezeru je bil tak: 1. Dunaj 40 točk; 2. Trst 29; 3. Koroška 25; 4. Istra 24; 5. Slovenija 19,5 točk.

ATLETIKA

Reprezentanca Slovenije druga v San Bonifaciu

SAN BONIFACIO, 23. — Na mednarodnem atletskem srečanju v San Bonifaciu v Italiji je moška reprezentanca Slovenije zasedla drugo mesto. Končni vrstni red tega tekmovanja je bil namreč tak: 1. zahodna Švica 117 točk; 2. Slovenija 107; 3. Veneto 101 točko.

Slovenski atleti so se uvrstili na drugo mesto kljub temu, da so v posameznih disciplinah zbrali največ zmag. V 16 disciplinah so namreč zmagali 6 krat, Italijani in Švicarji pa vsak po 5 krat.

Tekmovanje se je odvijalo na tekališču in zaletiščih, ki so bila prekrita z novo umetno snovjo za atletske steze «rub — kor».

Poroka med športniki

Znana tržaška atletinja in članica državne reprezentance Luciana Giamperlati se je v nedeljo poročila z igralcem baseballa in košarkarskim sodnikom Aldom Padovanom.

MARTEL:

Trenutki groze in strahu

(Iz neobjavljenih zapiskov iz taborišča Jasenovac)

JASENOVAC... NAJSTRAŠNEJŠE TABORIŠČE V ZADNJI VOJNI, KJER SO USTAŠI NA NAJBOLJ KRVOLOČEN NAČIN POBILI NAD 700.000 naših rodoljubov, ki se niso mogli več braniti. Med temi je bilo tudi nekaj sto Slovencev, iz vseh krajev naše domovine, ki so kot aktivisti in borci NOB padli v sovražnikove kremplje, da jih po dolgih mučenjih vržejo v pekel smrti: JASENOVAC.

12. september 1944.

Prvi dan v taborišču smrti Jasenovac.

Bil je že pozen večer, ko so nas prignali kot živino na klavnico v taborišče in zgnetli v podstrešje stare opekarne, da tu prenočimo. Na tleh, okrog debelega opečnega tovarniškega dimnika, se nas je gnetlo največ. Stari taboriščniki, ki so tu imeli eno izmed svojih bornih bivališč, so spali zadaj na pričnah, enonadstropnih boksih. Premetavali so se na leži-ščih, stokali in kleli v snu.

Ležim v prahu na golih tleh. Okrog mene so znojna, nemirna telesa mojih sotrpinov. Ležijo kot pobiti, strti od strahu.

Jasenovac je bil za vse pekel trpljenja, groze, ubijanja, klanja nedolžnih, katerih edini greh je bil, da so ljubili svojo domovino. In zato so zdaj tu...

Nočno tišino je od zunaj pretrgal krik. Za njim drugi, tretji in vse več jih je bilo. Morda sto in več. Strah nam je stisnil suha grla. Kriki so parali ušesa in telesa so se skrčila, kot da je življenje ta mah zamrlo v njih. In vendar so vsi prisluhnili v noč. — Kaj se dogaja zunaj? Koljejo? Pridejo tudi po nas, ki smo šele prišli? —

Kriki groze ne prenehajo. Vmes odmeva živinsko kričanje:

— Naprej, komunistična svinja. —

— Bože moj, kaj sem vam storil? — čujem obupen odziv.

— Mati moja, kje si? Ne daj me... —

— Zaveži, rdeča psica!... —

— Joj, joj, kam... —

V meni se nekaj prelomi in nit misli se pretrga na dnu najhujšega, kar si more zamisliti človek. Tu pod nami je opekarska peč. Vanjo so ustaške zveri metale žive ljudi. To me tako strašno prevzame, da ne morem več ležati. Pri edinem podstrešnem oknu stoji človek. Ne skrbi me, kdo je. Moj strah je močnejši od groze, v kateri so vsi okrog mene otrpnili v nemem, toda budnem snu, ki tlači, ubija. Priplazim se do njega, da pogledam, kaj se dogaja zunaj.

Na trgu pred Zvonaro stoji množica na pol golih ljudi. Otroci, žene, možje. Okrog njih skačejo kot popadljivi, pobesneli psi - ustaši. V mraku se zdaj pa zdaj, ko zasveti luna izza temnih oblakov, zabliska nož v rokah. — Kaj delajo z njimi? Odkod kriki? — Temna slutnja, ki se poblisne v mojih, ta čas skoraj obnemoglih možganih, je grozna, da se mi razširijo zenice in buljim v temo kot norec brez besed.

— V klavnico jih vodijo, psi, prekleti... —

Žrtvam zvezujejo roke na hrbtu z žico. S silo jih spravljajo v vrste. V vrste po štiri. Temu ali onemu se zdaj pa zdaj, ko pride na vrsto, utrga iz prsi krik, pridušen vzklik, glas po življenju, ki pa kmalu zamre... Blisk noža in vsega je konec. Ostali v vrstah oneme. Pogreb belih teles krene naprej. Pogreb živih, golih teles... Okrog njega pošastno plešejo ponoreli ustaši z noži in vpijejo:

— Hura! Zdaj se bomo napili komunistične krvi! —

Pošastno kričijo, norijo in z noži zbadajo ter priganjajo strte, gole in nemočne ljudi v hitrejši korak, ki jim je že skoraj odpovedal. Ta pošastni pogreb je počasi utonil za vogalom. Tam je savski pristan... Dalje čez Savo pa Gradina... Morišče nedolžnih...

Pijan in omotičen od vsega, kar sem pravkar videl, sem onemogel padel po tleh in bledel hude sanje iz dna pekla.

25. december 1944.

Zima... Pred tem sta lakota in tifus morila med našimi ljudmi v taborišču Jasenovac. Tako neusmiljeno sta kosila med nami, da nas je bilo vsak dan nekaj desetin manj. Celo z množičnimi likvidacijami ljudi so ustaši tisti čas prenehali. Določeno število taboriščnikov mora ostati, da bodo prisilno delali. Še mi, ki smo životarili dalje, smo se nekam umirili. Premirje s strahom. Doklej bo trajalo? Zdaj pritiska zima vse bolj, a v naših izsušenih telesih ni več nobene toplote, nobenih občutkov. Mrazi te tudi tedaj, ko gledaš smrti v oči in to je še veliko hujše kot ta zunanji mraz.

Spim še vedno na opekarni, na prvem nadstropju lesenega boksa. Na predvečer božiča so med nas prišli novinci, novi izgubljenci. V mojem nadstropju sta dve prazni ležišči. Tako dobim dva od teh, da mi delata družbo čez noč... Sam spim v sredini, onadva ob meni. Eden je inženir, drugi tehnik iz tovarne sladkorja iznad Osijeka. Baje so ustaši ta dan prignali sem nad šesto svobodoljubnih ljudi. Toda Rdeča armada prodira skupaj z našimi partizani. Pravita, da bo kmalu vsega konec. Naša zmaga je pred durmi...

Oba moja sostanovalca sta s seboj prinesla blazine in odeje. Res, veliko udobje, če imaš kaj takega. Jaz tega nimam. Spim oblečen v kratkem suknjiču, pokrit s preluknjano odejo. Ne trpim uši, ki ti v taborišču delajo družbo, da bi iz tebe izpile še tisto malo krvi, ki jo imaš v sebi. Tako se jih otepam, da nosim večkrat na teden vse svoje premoženje, ki je na meni, v stroj za dezinfekcijo. Moja soseda se bojita, da sem ušiv, ker sem tako bornega videza. Vsak zase se tako zavijeta v svoje bogate odeje, jaz sam v sredi pa se skrčim v klopčič kot jež in po prestanem dnevnem garanju padem kmalu v toplo, onemogelo spanje... Ne slišim več niti netopirjev, ki se podijo nad našimi glavami, ne šepeta novih prišlecev, ne hropenja in hrčanja starih taboriščnikov.

Ležim sam. Nikjer nikogar... V našem prebivališču na opekarno nas je bilo snoči 137 taboriščnikov. Kje sta moja nova znanca, kje njuna odeja? Zakaj me nista prebudila, ko sem prespal? Toda to je nemogoče... Tam v kotu, na vrhnjem boksu, je še živo bitje. Star taboriščnik Joco, ki mi dela znamenje, naj pridem k njemu. Kaj je bilo?... Kaj se je zgodilo?...

Na kratko mi pove vse. Po polnoči so vdrli v naše prebivališče ustaši. Prižgali niso niti luči, temveč samo vpili:

— Vstanite vsi! Poberite svoje stvari, gremo... —

Taboriščniki so se zbudili in ubogali. Le nekateri so se zaredili, kot da spijo, pa jim ni nič pomagalo. Joco se je pretajil, da ga niso opazili. Doslej je mislil, da je edini preživel. Pravil mi je še o grozotni noči, božični noči, ki je požrla nekaj manj petsto naših ljudi, ki so jih ob praznovanju božiča poklali zverski ustaši.

Ko sem mu v skopih besedah povedal, da o vsem tem ne vem, ker sem spal kot zaklan, truden, zvit od mraza v klobčič, me je gledal kot v čudo iz drugega sveta in kar verjeti ni mogel.

Ko sem prišel v delavnico med tovariše, ki so me prav tako gledali kot prej stari Joco, ker so se bali, da me je požrla pošastna noč, je v meni vzklila nova moč. Moč maščevanja, ki smo ga kovali z združenimi močmi v naši tajni organizaciji...

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/1, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANCISKA št 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir, vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 400, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst